

Jegyzőkönyv

az Országos Köznevelési Tanács

2008. október 16-án, csütörtökön, 10 órai kezdettel,
az Oktatási és Kulturális Minisztérium (Budapest V., Szalay utca 10-14.)
101. számú tanácstermében megtartott
üléséről

Napirend:

1. Tájékoztató a VII. Nevelésügyi Kongresszusról
Előadó: dr. Benedek András egyetemi tanár, a szervezőbizottság elnöke
2. Rendeletmódosítások
 - 2.1 Javaslat a „3/2002. (II. 15.) OM rendelet a közoktatás minőségbiztosításáról és minőségfejlesztéséről” szóló rendelet módosítására
 - 2.2 Javaslat a „10/1994. (V. 13.) MKM rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről” szóló rendelet módosítására
 - 2.3 Javaslat a „11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről” szóló rendelet módosítására
 - 2.4 Javaslat a „138/1992. (X. 8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben” szóló rendelet módosítására
A 2.1-2.4 pontok előadója: Csillag Márta főosztályvezető (OKM)
3. Kerettantervek jóváhagyása
Előadó: dr. Trencsényi László, a KTB elnöke
4. A digitális tananyagok bírálatára vonatkozó értékelőlapok elfogadása
Eladó: dr. Hadházy Tibor, a DTMB elnöke
5. Egyebek
 - 5.1 A KTB ügyrendjének jóváhagyása
 - 5.2 Az ÚMFT-vel kapcsolatos OKNT-javaslat elfogadása
 - 5.3 Állásfoglalás kialakítása a mellékelten megküldött Kamarás István–Géczi János-levéllel kapcsolatban
 - 5.4 Munkaterv összeállítása

Elnököl: Dr. Loránd Ferenc, az OKNT elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Varga Erzsébet (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetsége beszédgyorsíró szolgálat)

Az ülés résztvevői**Az Országos Köznevelési Tanács tagjai:**

Barlai Róbertné
Görbe László
Dr. Hadházy Tibor
Dr. Hunyady Györgyné
Dr. Iker János
Dr. Karlovitz János
Dr. Loránd Ferenc
Dr. Mihály Ottó
Dr. Szabados Lajos
Szakács Mihályné dr.
Dr. Szebedy Tas
Dr. Szilágyi János
Dr. Trencsényi László
Dr. Vass Vilmos
Dr. Závodszy Géza

Meghívottak:

Csillag Márta
Dr. Madarász Hedvig
Szűcsné Hobaj Tünde
Horváth Gréta

Tartalomjegyzék

<u>Általános bevezető</u>	5
<u>Egyebek</u>	5
<i>Munkaterv összeállítása</i>	5
<u>Tájékoztató a VII. Nevelésügyi Kongresszusról</u>	7
<u>Kerettantervek jóváhagyása</u>	23
<u>A KTB ügyrendje</u>	24
<u>Ide</u>	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
<u>Az oktatási és kulturális miniszter rendelete a közoktatás minőségbiztosításáról és minőségfejlesztéséről szóló 3/2002. (II. 15.) OM rendelet módosításáról</u>	31
<i>Csillag Márta szóbeli előterjesztése</i>	31
<i>Kérdések</i>	31
<i>Hozzászólások</i>	33
<u>Az oktatási és kulturális miniszter rendelete a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 10/1994. (V. 13.) MKM rendelet módosításáról</u>	37
<i>Kérdések</i>	37

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 12 perc)

DR. LORÁND FERENC, az OKNT elnöke, az ülés levezető elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Kéretik helyet foglalni! Jó napot kívánok! Az OKNT rendkívüli ülését megnyitom.

A napirend ismert. Érkeztek javaslatok az OKNT programjára. Tekintettel arra, hogy többen jelezték, esetleg az ülés befejezése előtt el kell majd távozniuk - ők tudják, hogy mikor kell távozniuk, csak mi nem tudjuk, hogy mikorra fejeznénk be a tárgyalást -, azt javaslom, hogy azokat a javaslatokat, amelyek az OKNT programjához érkeztek, vegyük előre, mert az egyetértési joggal kerülhet csak be az OKNT programjába.

Írásban kaptam Karlovitz Jánostól egy javaslatot, amelynek három nagyon érdemi pontja van; Szabados úr javaslatai között szerepel, hogy minden bizottság számoljon be munkájáról a következő évben, és hogy egy külön ülés keretében értékelje az OKNT a saját elmúlt kétévi munkáját. Ami az utóbbi javaslatot illeti, azt gondolom, hogy a legközelebbi rendes ülésen kellene rá sort keríteni, mert ha egy rendkívüli alkalmat akarunk erre beiktatni, nem tudunk a távollévők miatt jól egyeztetett időpontot meghatározni. Javasolnám tehát, hogy a legközelebbi OKNT ülésre fogadjuk el, hogy az OKNT értékeli a saját tevékenységét - hogy ez hogyan történjék, arról beszéljünk később. Arra gondolok, hogy ha a bizottságok elnökei vállalják, hogy egy rövid öt-nyolc percben értékeli a bizottság munkáját, akkor az is beleférne ebbe az ülésbe. Egy teljes ülést - a következőt - szenteljünk tehát az OKNT egésze és albizottságai munkája értékelésének.

BARLAI RÓBERTNÉ: Nem korai ez? Ez az ez évi munka?

ELNÖK: Úgy szólt az eredeti javaslat, hogy az OKNT ebben a felállásban több mint két éve dolgozik, tekintsük át ezt a periódust, és akkor még van idő a korrekciókra. Nem kell ezt elfogadni, csak azt gondolom, hogy ez egy elképzelhető, reális javaslat volt.

Karlovitz úr!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: A decemberi ülésen kézenfekvő dolog volna, hogy az eltelt időről számot adjunk - mondhatni kötelezettsége is ez az OKNT-nek, hogy beszámolót csináljon. A decemberire javaslom.

ELNÖK: Kati!

BARLAI RÓBERTNÉ: A munkatervi javaslattal kapcsolatban azt szeretném mondani, hogy nagyon sok mindent javasoltunk már egyszer - nem tudom, az a lista...

KOSINSZKY ZSUZSA: Az megvan.

BARLAI RÓBERTNÉ: Én például azért nem küldtem újabb javaslatok, mert még azok a programok sem valósultak meg, amiket abban javasoltam.

A másik pedig, hogy ha már erről beszélünk, hogy mivel foglalkozunk a jövőben, egy dolgot szeretnék kérni: a pedagógus-továbbképzési rendelettel mindenképpen foglalkozzék az OKNT vagy bízza meg a bizottságát, mert ezt még nem vitattuk meg. Úgy tudom, hogy még

változás alatt van a rendelet, de mielőtt a kormány elfogadja, mindenképpen meg kellene tárgyalnunk. A jelenlegi változatban lehet látni problémákat. Én azt gondolom, hogy ez egy nagyon nagy horderejű kérdés, ennek a 97-es rendeletnek a módosítása. Nagyon sok változás van benne, ami szerintem megér annyit, hogy akár az OKNT is foglalkozzék a pedagógusok továbbképzésével.

ELNÖK: Mikor nem késő ez szerinted?

BARLAI RÓBERTNÉ: Semmi olyan nincs benne, ami nem tűr halasztást, mert úgy látom, hogy az európai uniós pályázatokhoz kapcsolódó továbbképzések szelleme is be van építve, de ezek úgy tudom, hogy még nem indultak el. A pályázatokat kiírták, tudom, de most adják be a pályázatokat, állítólag január-februárban lesznek az első szerződések, és körülbelül márciusban indulhatnak azok a továbbképzések...

DR. MIHÁLY OTTÓ: A kritériumokat már nem lehet változtatni.

BARLAI RÓBERTNÉ: A pályázatban nem lehet, tudom, nem is abban, csak a továbbképzési rendeletben gondolom... Én azt javaslom, hogy a következő alkalommal foglalkozunk a továbbképzési rendelettel. Te is tudod, Feri, hogy azért ez egy elég nagy horderejű kérdés.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Az elkövetkező időszakra két konkrét határidős javaslat van. Az egyik, hogy tegyük át ezt a bizottsági értékelést és az OKNT munkája egészének értékelését a decemberi ülésre - mondta Karlovitz János -, a novemberi ülésünkön pedig a pedagógus-továbbképzéssel foglalkozunk. Elfogadható? *(Igen.)* Más javaslat nincs?

KOSINSZKY ZSUZSA: Elnézést, nem lesz nagyon sok a novemberi? Csak kérdésként teszem fel az OKNT testületének. A novemberi ülésre az eddig felgyülemlett anyagok közül a Csermely úr és Kertész úr által vezetett, természettudományos oktatással foglalkozó bizottság munkájának részbeszámolója már önök előtt van, és a bizottság tájékoztatása szerint a végleges beszámolót, amit a testület elé szeretnének hozni, a novemberi OKNT-ülésre szánják. Én úgy gondolom, ez is elég nagy érdeklődésre tart majd számot, illetve elég sok időt vesz el az OKNT adott üléséből.

A másik napirendi pont, ami már előkészületben van, és az Országos Érettségi Vizsgabizottság is meg fogja tárgyalni a következő ülésén, utána pedig ide kerül, az OKNT elé, az pedig az érettségi rendelet.

Ez tehát két nagy falat.

ELNÖK: Mit halasszunk?

DR. IKER JÁNOS: Elnök úr, lehetne azt a kompromisszumot, hogy a bizottság megtárgyalná, és a bizottság terjesztené elő a javaslatot a pedagógus-továbbképzéssel kapcsolatos rendeletről? Egy nulladik változat került elénk, amiről tulajdonképpen érdemben nem tudunk véleményt nyilvánítani. A bizottság megtárgyalná, és a bizottság terjesztené az OKNT elé. Akkor bekerülhetne a novemberire, ha mielőtt össze tudunk jönni.

ELNÖK: Ez elfogadható javaslatnak látszik, és akkor így fogjuk megfogalmazni.

Köszönjük szépen, akkor december végéig megvan a programunk, és kezdhethetjük a mai munkát.

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm az első napirendi pont előadóját, és mindjárt arra kérem, számoljon be a Nevelésügyi Kongresszus tapasztalatairól.

DR. BENEDEK ANDRÁS *(Előadását prezentáció egészíti ki, a szövegösszefüggés esetleges hiányosságai a kivetített információkra utalnak):* Tisztelt Köznevelési Tanács! Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm a megívást, egyben jelezném is, hogy könnyű dolgom van, mert szétnézve azt látom, hogy a testület tagjai közül jó néhányan nem hogy részt vettek, hanem aktív szerepet játszottak a kongresszus előkészítésében, szekcióinak megszervezésében, előadásokkal, kerekasztal-beszélgetések vezetésével, és ebből adódóan feltételezek valamiféle általános információt. Néhány olyan sajátosságot emelnék ki az elkövetkező mintegy tizenöt percben, amely a nevelésügyi kongresszussal összefügg.

Az előzményekről csupán annyit: a múlttal szorosan összefügg, hogy talán a magyar nevelésügy egyik legprogresszívebb vonulata fejeződik ki a kongresszusok történetében. Az első kötődik 1848-hoz. Mindig valamiféle történelmi milió is meghatározza ezt, és egy folyamatosan érezhető törekvése volt a kongresszusoknak, hogy szakmai civil kezdeményezések bázisán szerveződtek. Egyértelműen így volt ez egyébként az utóbbi kettő esetében is, tehát mind a tizenöt évvel ezelőtti - napra ugyanakkor megszervezett - VI. Nevelésügyi Kongresszusnál, mind pedig az augusztusban sorra került VII. Nevelésügyi Kongresszusnál.

Ha a közvetlen előzményekre utalhatok röviden, akkor közel két évvel előtte formálódott a kezdeményezés, amelyet voltaképpen az Akadémia Pedagógiai Bizottsága, illetve a Magyar Pedagógiai Társaság mint civil szervezet fémjelzett. Ehhez felhívással kapcsolódtak azok a szervezetek, amelyek éppen az OKNT keretében is adódtak, illetve folyamatosan bővült - voltaképpen nagyon pontos statisztikát nem is tudok mondani, a csatlakozó szervezetek száma a kongresszus megrendezésének időpontjában meghaladta a kétszázat. Tehát egy nagyon komoly háttérmozgás volt, a különféle előrendezvények száma is több tucatra nőtt, amelyek kapcsolódtak a kongresszus tematikájához.

A szervező bizottság és a tudományos bizottság megalakult 2006 őszén. Mindkettő nagy munkát végzett. Nem olyan régen tekintettem át az szb munkáját: az közel húsz alkalommal ülésezett, tárgyalva mindenféle tartalmi és szervezeti kérdéseket; a tb is hasonló gyakorisággal ülésezett, és olyan alapvető dokumentumok kapcsolódtak munkájához, mint a kongresszusi tézisek, a szakmai háttéranyag, a tematikus viták és végső soron a kongresszus tartalmi, koncepcionális szerkezete is ebben a keretben formálódott.

A felhívás, amely publikussá vált, tavaly év elején jelent meg. Kétségtelenül új fejlemény a kongresszusok történetében, hogy egy olyan honlap is megnyitásra került, amely portálszerkezetében mind a mai napig él, és szándékunk szerint követő eszköze is lesz a dolgoknak. Ezen az én előadásomnál is sokkal részletesebben nyomon követhetők akár az előzmények, akár a tartalmi struktúra változásai.

A kongresszus helyszínei, úgy vélem, kifejezték a szándékot, hiszen a Művészetek Palotájában került sor a plenáris ülésre, a Műegyetem - amelyik éppen 225. évfordulóját ünnepelte - adott helyet a kétnapos szekcióüléseknek, illetve a záró plenáris ülésnek. A nyitót megtisztelte az oktatási és kulturális miniszter úr, a szociális és munkaügyi államtitkár, a kancelláriaminiszter úr, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke - tehát reprezentatív

személyiségek jelenlétében nyílt meg. Hozzá kell tennem, a történelmi hűség szempontjából is fontos kiemelni, hogy ugyanakkor az az intenzív munka is hihetetlenül lényeges, amely ezt követően zajlott, akár a szakmai plenárisokon, akár a szekcióüléseken. A záró plenáris ülésen pedig a köztársasági elnök mint fővédnök is megjelent, és beszédet mondott.

A szervezési sajátosságokban, mint említettem, egy nagyon erős elektronikus adminisztráció volt. Utólag kielemeztük a regisztráció sajátosságait. Tény, hogy ez a kongresszus minden mozzanatában felidézhető, hiszen önmagát archiválja és adminisztrálja. Ez a portál, mint említettem, ezt megelőzően is információt szolgáltatott, szervezési információk tárháza volt, illetve a követésnek is egy nagyon fontos eszköze lehet. Mondhatnám azt is, hogy - nem szándékolt funkcióval - egy kicsit hírportálként is működött a kongresszust megelőzően, tehát minden, a kongresszushoz közvetlenül vagy közvetve kötődő információkat megjelentettek a kollégák a fórumokban.

A dokumentumok, kiadványok teljes nyilvánosságát igyekeztünk biztosítani, mind elektronikus úton, mind papír úton. Egy kicsit didaktikusnak tűnhet, de újra elhoztam a kongresszus megelőző programkötetét, amely kötetet majd követ egy jóval vastkosabb, ahol dokumentáljuk a teljes kongresszusi munkát - ennek az előkészítése még folyamatban van.

A kongresszus ideje alatt mintegy 70 fő szakmai résztvevő tevékenykedett, alapvetően kizárólag önkéntes formában. Civil, önszerveződő volt, amiből két dolgot emelnék ki. Egyrészt a szekcióvezetés, szekcióirányítás nem kis feladat, és a decentralizálásból adódóan egy kis heterogenitást is mutatva szerveződött, hiszen a nyolc szekció nyolcféleképpen szerveződött, azon belül a három érdemi szekcióülés vagy szintézis sem mutatott abszolút tematikai vagy módszertani koherenciát. Ez azonban éppen a dolog színességét adta, és úgy vélem, ez a sok-sok differenciált megközelítés kellő teret kapott.

Kiemelném, hogy a kongresszusnak ezt a klasszikus technikai, szervező részét sem külsősök végezték, hanem pedagógia-andragógia szakos hallgatók, akik több hónapon keresztül készültek arra, hogy tartalmilag felkészüljenek, a forgatókönyvet elsajátítsák, illetve érdemben közreműködjenek. Hozzá kell tennem, hogy ez nekik kvázi gyakorlatként is működött.

A költségvetés - utólag mondhatom - kiegyensúlyozott volt, abban az értelemben is, hogy a bevételek a vártnak megfelelően alakultak, a támogatások mértéküket tekintve alkalmasak voltak arra, hogy mind a színhely kiválasztásában, mind a nyomtatványok minőségében a kongresszus súlyának megfelelően szerepeljünk, illetve a záró kötetre is rendelkezésre állnak azok a források, amelyeket a támogatás lehetővé tett.

Az egyéb támogatások - ha úgy tetszik, a gazdaság szerepvállalása - szimbolikus volt, abban az értelemben, hogy egyetlen gazdálkodó szervezetet engedett be a szponzori körben: az oktatásban amúgy is hosszú távú megállapodást kötött Microsoft volt, amely szerényebb mértékben kiadványaival - kifejezetten módszertani jellegű kiadványokkal -, illetve támogatással járult hozzá.

A kongresszusi honlap, mint említettem, mind a mai napig alkalmas volt arra, és alkalmas kíván lenni a jövőben, hogy egyrészt archiválja a dolgokat, másrészt a hozzászólás lehetőségét adja. Elég dinamikus honlap.

A résztvevők megoszlásáról, amelyet most kezdünk feldolgozni a rendelkezésre álló információk alapján, azt lehet mondani, hogy az oktatási intézményrendszeren belüli megoszlást elég szépen reprezentálja. A huszonkét egyéb oktatási intézmény tipikusan az, ami nehezen besorolható. Vagy ÁMK típusú, vagy nevéből meghatározhatatlan, hogy mi mindennel foglalkozik. A központi közigazgatásnak a helyi, települési önkormányzatoknál nagyobb szerepvállalása talán a budapesti léttel függ össze. Mi változatlanul úgy ítéltük meg az előzetes

információk alapján, hogy kellő súllyal megjelent a gyakorlati pedagógia, a gyakorló pedagógus - ez az előadásokban, a kommunikációban nagyon szépen visszatükröződött -, ugyanakkor most, hogy újólaj átnéztük az egészet, a befizetők, a regisztráltak alapján azt kell mondanunk, hogy mégis a végén 60 százalékos budapesti és 40 százalékos vidéki részvétel volt. Ezt én kritikának fogom fel: az utazási költségek, a tartózkodással összefüggő dolgok miatt volt így, amit különösebb támogatás nem kísért. A kongresszus teljes ellátást, programot adott, de a szállás lehetőségét nem biztosította.

A sajtóról azt kell mondanom, Trencsényi úrral teljesen egyetértve, hogy a sajtó nem tudott bulvártémát találni vagy fogást ezen, de az 5 százalékos utólagos regisztrációból kimutatható részvétel nem is tekinthető alacsonynak.

A szakmai háttéranyagok mellett - itt nem nagyon lehet látni - nagyon sok olyan szakmai anyag került fel, amely módot adott arra, hogy hozzászóljanak. A fórumok, amelyeket minden szekció szerint megnyitottak, változó intenzitással működtek, volt olyan fórum, amely megközelítette a száz hozzászólást a kongresszus időtartama alatt, volt, ahol csak néhány tucat volt, de figyelemre méltó.

A résztvevők száma, akik kifejezetten regisztráltak - tehát nem csupán ezeket a technikai vagy félig technikai, félig szakmai részvételt jelentették - 935 fő. Ami számunkra tanulságos, és úgy tűnik, a jövőre vonatkozóan ezt a tendenciát is teljesen igazoltnak kell tekintenünk: minden próbálkozásunk ellenére, ami esetleg nem is kevés költséggel járt, hogy minden oktatási intézménybe küldjünk postai úton is jelentkezési lapot meg egyebet - megtörtént egy ilyen akció valamikor május környékén -, a túlnyomó többség, mintegy nyolcvan százalék elektronikusan regisztrált.

Mint említettem, most, utólag megnéztük, hogy több mint négyszázan budapestiek voltak, és ami szintén egy lényeges dolog, hogy százhusz ember kifejezetten a programban már előzetesen egyeztetett módon készült előadással, prezentációval - ez nemcsak a szóbeli vagy a vitában való megnyilvánulást jelentette, hanem a programot, amely majd a záró kötet összeállításával némi kihívást jelent.

A fórumok esetenként dinamikusak voltak, főleg az elején. A végén, mint említettem, nagyon sok hír jelent meg. A látogatások száma augusztusra megközelítette az ötezet, szeptemberben is magas volt. Úgy tűnik, hogy magasabb szinten fog folytatódni, egyszerűen a kongresszus jóvoltából, mint amennyi előtte történt.

A szekciók struktúrájáról is hosszabban beszélhetnék. Azért nem teszem, mert a nyolc szekció három, részben tartalmilag is elkülönülő ülése azt jelenti, hogy huszonnégy olyan témát tárgyalt meg a kongresszus, amit még horizontálisan hat kerekasztallal próbált átfogni. Mondjuk ki őszintén, hogy az ajánlások megfogalmazásában lehet majd érzékeltetni, hogy mi minden gyűlt össze. Jelenleg a honlapon azt az ajánlást lehet látni, ami egy gyors összegzésként, generálisan született, a kongresszus plenáris ülésére készülve, hogy ezen dolgozik egy olyan szerkesztőbizottság, Kelemen Elemér vezetésével, amely többek között éppen ma is ülést tart, tehát ennek a pontosítása, szerkesztése zajlik. A honlapon mind a nyolc szekciónak az ajánlásjavaslatai is megismerhetők, hiszen ezekben is nagyon sok hasznos elem van, illetve a kerekasztalok részéről is érkeztek olyan gondolatok, amelyek az ajánlásokhoz kapcsolódnak.

Az ajánlások támogatottsága lényeges, és most csupán arra szeretnék utalni, hogy a sajtóvisszhangok az előkészítéshez képest jóval nagyobb mértékben követték - külön köszönet a Köznevelésnek, illetve a pedagógus sajtónak, ahol tematikus számot is kiadtak -, illetve a honlapon abszolút dokumentálható módon felidézhetők, a televízióadások is minden további nélkül letölthetők, megismerhetők. Különösen kiemelném az MTV 1-es csatorna Fogadóóra című

műsorát, amely viszonylag részletesen foglalkozott a kongresszussal, tehát több előadót megszólaltatott, résztvevőket stb.

Ami megint csak tanulság a jövőre, hogy a kongresszus előkészítésének időszakában már felfigyeltünk rá, de ez a kis statisztika is mutatja, hogy az elektronikus sajtó reflexiója majdnem olyan erős, ha nem erősebb, mint a hagyományos. A nagy lapok nem nagyon láttak ebben olyan dolgot, a hírek értelemszerűen kötődtek a protokolláris megjelenésekhez - tehát miniszter urat idézték, a bejelentésekkel kapcsolatban próbáltak üzenet értéket tulajdonítani a dolgoknak, tehát nem a folyamatot -, ugyanakkor az elektronikus sajtó érdekesebb és közvetlenebb információkkal szolgált.

Végül néhány lényeges elemet azért emelnék ki az ajánlásból, mert bár még az ajánlás formálódik, a hangulatában, orientációiban figyelemre méltó.

Az egyik, hogy a modernitás, a különféle hatások az iskolára, adott esetben az iskolán kívüli hatásoknak az iskolába való bekerülése - kezdve a technológiáktól, de beszélhetnénk akár az agresszió jelenségéről is, hihetetlenül széles a spektrum - egy általános megállapítás volt, hogy a modern társadalmakban az iskola tevékenysége, jelentősége meghatározó. A fő üzenet végig az volt, hogy az oktatás közügy, hogyan tudjuk ezeket a relációkat nemcsak a pedagógia szempontjából értelmezni, hanem a partnerek oldaláról is értelmezhetővé tenni. Ez az egyik üzenet.

A másik a családi és intézményes nevelés kapcsolatának kérdése. Ez nagyon erőteljesen jelen volt, és - bár mondom, némi önkényesség van benne - ha már a szervezőbizottság elnökeként vagyok jelen, hadd mondjam el, hogy ilyen nagy rendezvény, ahol ezer fő együtt van, ritkán van. A legutóbbin, ha jól tudom, hatszázan voltak. Ilyenkor felvetődik, hogy milyen típusú kommunikáció zajlik, milyen feszültségek jelennek meg, milyen módon lehet ezt akár egy plenáris ülésen, akár egy 50-60-100 fős szekcióülésen is kezelni. Mennyire lehet a konszenzuskeresés vagy adott esetben a konfrontáció színtere a kongresszus. Azt kell mondanom, hogy a kongresszust követő visszajelzések is azt mutatták, hogy kulturált vitatkozási stílus és konszenzuskeresés jellemezte. Számomra ez azért nagyon nagy üzenet, mert bár a világ ettől még nem lett egyszerűbb, sőt, mondhatnánk, hogy egyre bonyolultabb, a pedagógus szakmának egy ilyen típusú vitalitását, kulturált kommunikációra való képességét a kongresszus egyértelműen jelezte. Ez egy nagyon jó alap, amire lehet építeni. Én bízom benne, hogy bár a döntéshozókhoz az ajánlásokat jelen formájukban is eljuttattuk, de érdemes lesz majd ezeket az ajánlásokat megfelelő fórumokon tovább bontani, a szekciókiegészítésekkel alkalmassá tenni, hogy hosszabb távra feldolgozzuk.

Végül egy gondolat, amiben mind a plenáris ülés nyitó, mind a záró napján megjelent a gondolkodás, és ez talán azt a párbeszédet is jelenti, amely az oktatás gyakorlata és az oktatáspolitikai elmélete, ha úgy tetszik, irányítása között zajlik, hogy bár a kongresszusok esetenként évtizedes távlatokban próbálnak meg lerakni bizonyos elrugaszkodási mérföldköveket, a világ annyira felgyorsult, hogy érdemes újra és újra értékelni a kongresszusok eredményét. Megfogalmazta a köztársasági elnök, az oktatási-kulturális miniszter úr, hogy azért gondolkozzanak a szervezők, a meghirdetők - most nyilván az intézményekre gondolok -, hogy két-három-négy év múlva érdemes áttekinteni, hogy az ajánlásokból mi valósult meg, ezek a kérdések voltaképpen ugyanúgy feltehetőek-e, vagy vannak-e jobb válaszok és így tovább.

Én ezzel a gondolatsorral szerettem volna egy rövid tájékoztatást adni. Hogyha más irányú tartalomra kíváncsi a testület, állok rendelkezésre, valamint remélem, hogy a kiadvány, illetve a honlap, amit újra és újra figyelmükbe ajánlok - www.nk7.hu - kellő információt ad, és egy következő kongresszus előkészítéséhez is jó alapot teremthet.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen Benedek Andrásnak ezt a beszámolót. Lehetőségünk van arra, hogy kérdéseket tegyünk föl Andrásnak a kongresszussal kapcsolatban. Parancsolj!

DR. SZEVEDY TAS: Ezen a helyen szeretnék a kongresszus lebonyolításához és a rendkívül gazdag tartalomhoz még egyszer gratulálni, kifejezni elismerésemet.

Egy dolog mindenképpen foglalkoztat magával a kongresszussal kapcsolatban. Személyesen is részt vettem egy kerekasztal-beszélgetésen, és több szekcióban is volt szerencsém hallgatni az ott zajló vitát. Abban teljes mértékig egyetértek, hogy ha a kongresszus egyik célja egy magas szintű, kulturált vita lebonyolítása, akkor ez a kongresszus egy fantasztikus élmény és nagyszerű alkalom volt. De magamban azért azt gondolom, hogy önmagában egy ilyen magas szintű vita már érték, viszont egy kongresszusnak - különösen, ha nagyobb távlatokat tekint át - mindenképpen társadalomformáló üzeneteket is meg kell fogalmaznia. Itt az üzeneteken lenne nagyobb hangsúly.

Az egyik, hogy a sokoldalú hozzászólások és viták keretében lehet, hogy én hallottam teljesen rosszul, de igen kemény oktatási kormányzati kritika fogalmazódott meg a legszélesebb körből. A mostani működéssel kapcsolatban nagyon sok kritikus vélemény szólalt meg. Ezeket én egy picit úgy érzem, hogy a kongresszus ajánlásaiban le vannak egyszerűsítve, általánosítva, még hozzá olyan szinten, hogy „meg kellene teremteni”, tehát sok ilyen feltételes módú ajánlás és mondat van a szövegekben. Én azt gondolom, nagyon sok olyan ajánlás fogalmazódott meg - teljesen jogosan - a kongresszus bázisán, amelyik hihetetlenül sürgető feladatokat ad. Ebben a formában, hogy „jó lenne...” szerintem nem elég erősek ezek az üzenetek. Úgy kellene megfogalmazni, hogy ezek evidenciák. Például evidencia az, hogy egy egész szekció szólt a fejlesztési stratégiáról, hogy mennyire kívánivalókat hagy maga után, hogy e nélkül egy kormányzati tevékenység gyakorlatilag gyenge pontja egy négyéves ciklusnak. Ki kell munkálni - mondja az ajánlás - politikai és társadalmi konszenzuson alapuló, hosszú távú nevelésügyi politikát, amely az aktuális pártpolitikai érdekektől függetlenül képes biztosítani az egységes, következetes reformfolyamatokat. Én ezt annyira komoly mondatnak érzem, hogy erről szerintem egy külön OKNT-ülést lenne érdemes tartani. Ha megfordítom a mondatot, és azt mondom, hogy nincs olyan politikai és társadalmi konszenzuson alapuló nevelésügyi politika, amely az aktuális pártpolitikai érdekektől függetlenül képes biztosítani a reformfolyamatokat, akkor iszonyú nagy baj van - gondolom én. Akkor nagyon nagy baj van. Ezeket a dolgokat ilyen formában, hogy jó lenne, vagy célszerű volna, vagy lehetne - és tele van ilyenekkel az ajánlás szövege -, nagyon-nagyon finomított, „milyen jó lenne egy jó társadalomban élni, ahol jól működne az oktatásügy, és meglenne az együttműködés a felsőoktatás és a közoktatás között, ahol a pártpolitikai érdekek kevésbé érvényesülnének!” típusúnak érzem.

A konferencián pont abban a kerekasztal-vitában, amelyben én is részt vettem, elhangzott egy nagyon jelentős probléma: kialakult egy új, nagyon-nagyon erős hatású tere az oktatáspolitikai tényezőknek, ez pedig a pénzelosztás területe. Bizony, ezzel kapcsolatban megint úgy érzem, hogy az ajánlások nem konkretizálják eléggé, hogy ma, amikor ilyen 150 milliárdos oktatásfejlesztésre megjelenő pénzüsszegek vannak, amelyek a miniszter úr említése alapján is vissza nem térő alkalmat jelentenek a közoktatás egésze számára, ezek mögött nincs egy megnyugtató pénzfelhasználás és annak a társadalmi vagy szakmai kontrollja.

En ezt problémaként szerettem volna mindenképpen megemlíteni, mert ez ahhoz képest, hogy egy konferencia jól volt előkészítve, nagyszerű volt, a vita konstruktív volt benne, tényleg

kulturált, nem volt egyetlenegy pártirányban sem szélsőségesen elhangzó jelenség, hanem az ember jól érezte magát, hogy arról lehet beszélni és arról beszélnek a résztvevők, ami fontos, de a konferencia egyik lényege szerintem ezen kiváló vitaalkalmon kívül, hogy a legsürgetőbb problémákra adjon valami felszólítást azoknak a felelősöknek, akik ezért az ügyért tehetnek. A mi felelősségünk OKNT-ként - és emlékezetem szerint, örömmre, elég sok OKNT-tag megtisztelte a konferenciát -, hogy ezeket a konklúziókat egy picit mi is megvitassuk, hiszen ez a testület, ha jól tudom, a miniszter közvetlen tanácsadó testülete. Akkor pedig igenis vegyük a konferencia üzeneteit, mi is beszéljük meg, hogy ezek közül melyek a legfontosabbak, és ezzel kapcsolatban mondjuk azt, hogy az OKNT pedig azt gondolja, hogy a leglényegesebb üzenetek közül ezeket nagyon figyelembe kell venni.

Azért kérek elnézést, András, mert azzal szerettem volna kezdeni, hogy fantasztikus alkalomnak éreztem ezt a konferenciát. Egy kicsi félelem van bennem azzal kapcsolatban, hogy ez el tud múlni azzal, hogy kibeszéltük, szó volt a nagy nehézségekről, bajokról, és ezzel gyakorlatilag semmi kötelezettséget nem ró sem magunkra, sem esetleg a döntéshozókra, és ez a rendkívüli alkalom - az ország elmúlt éveinek egyik legkihegyezettebb szakmai ténye - erőltlenül tud elsülyedni, ha az üzeneteket nem tudja megfelelő módon artikulálni.

Bocsánatot kérek, ez egy szubjektív érzés, hogy ez a nagyon sok feltételes mód szerintem nem kötelez semmire. Ha én mint vezető egy szervezetben azt hallom, milyen jó lenne, ha ez lenne, ha az lenne, akkor azt mondom, hogy tényleg nagyon jó lenne, de engem nem kötelez semmire, mert mindannyian vágyunk egy ideális állapotra. Én meg azt gondolom, ennek a konferenciának az az egyik üzenete, hogy sok olyan dolog van, amiben - ha két év van hátra ebből a ciklusból - kellene sokkal erőteljesebb lépéseket tenni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Parancsolj!

DR. SZILÁGYI JÁNOS: Egy új elemet említenék meg, ami korábban nem volt jellemző: egyfajta nyitottság volt érzékelhető, ugyanis a társadalom különböző alrendszerei közül a gazdaság szereplői is beemelésre kerültek. Említette Benedek úr, hogy a Kamara elnöke is tartott a plenárison egy előadást, a szekciófoglalkozásokon. Nagyon fontos, hogy az oktatásügy nem elszigetelten, nem önmagában működik, hanem a társadalom különböző alrendszereivel együttműködve. Ezt én nagyon fontos gondolatnak említem, és ezen belül a szakképzés is igen komoly visszhangot kapott.

Köszönöm szépen.

DR. SZABADOS LAJOS: Szeretném elmondani, hogy 2007. november 28-án Jászberényben tartottunk egy tudományos tanácskozást, a Nevelésügyi Kongresszusra készülve, százhusz résztvevővel. Erről tanulmánykötet készült, a mit a szekció résztvevői megkaptak a kongresszuson. Ezért július 23-án az Új Pedagógiai Szemle szerkesztőségében rendeztünk egy kerekasztal-beszélgetést, és a 4/2-es szekcióban szintén.

A leglényegesebb gondolatokat szeretném elmondani:

Elfogadtuk azt a rendszert, amiben a kongresszus dolgozik. Akkor azt mondtuk, hogy jó kongresszust tartunk, jót is fogunk zárni - most már múlt időben mondhatjuk, hogy jó kongresszus volt, jót zártunk. Mindenkinek, akit illet, gratulálunk. De nem találtuk azt a felosztási alapot, amire épült a plenáris ülés programja, és a szekciók témái. Néhányunk szubjektív véleménye, hogy mit keresett a plenáris ülésen Csányi Vilmos - nevelésügyi

kongresszuson. A nevelésügy nemcsak pedagógia. Az is. De andragógia és gerontagógia is. Ezért a mi gondolkodásunkban nem az iskola és a gyermek a szekció, hanem az iskola és a tanuló, aki gyermek is lehet és felnőtt is lehet.

A kongresszuson nagyon fontos, hogy elhangzott: a tanulás közügy. Mi is így gondoljuk. De a felnőttek tanulása is az.

Összefoglalva ezt a kérdéskört: úgy éreztük, nem tartottuk kellően hangsúlyosnak a kongresszuson a felnőttképzéssel, a felnőttképzéssel, a felnőttek tanulásával, az andragógiával való foglalkozást.

Kértük a kongresszust, de ahogy most Benedek kollégám elmondta, nem kapták meg ezt a kérésünket, hogy tolmácsolják a VIII. kongresszus felé, hogy a felnőttek képzésével, tanulásával kapcsolatosan igényünket jelentjük be egy önálló szekcióra.

A második gondolatkör, ami fölvetődött ezen a kerekasztal-beszélgetésen és a tudományos konferencián is, hogy az 1900 évek elejére tehető, hogy a diszciplináris rendszerünk gondolata felvetődött és ki is dolgoztuk. Eltelt száz év, és ez sem elegendő arra, hogy terminológiailag egységesebben gondolkodjunk. Ez kétségbe ejtő dolog. Olyan tudós kollégáim vannak, akik a pedagógia alá rendelik a nevelésügyet, és azt mondják, bárhogy is mondjuk mi, hogy andragógia van, akkor is pedagógia ez. Ebben szerintem rendet kellene tenni.

Éppen ezért az a javaslatunk, hogy az élethosszig tartó tanulás szlogenjéhez kapcsolódó pedagógiai, andragógiai, gerontagógiai, tehát a neveléstudományi háttérrel biztosító komplex kutatásokra van szükség. Javaslatunkkal élünk a Magyar Tudományos Akadémia elnöksége felé, hogy a pedagógiai bizottsághoz hasonlóan hozzon létre andragógiai bizottságot is.

Felvetődött a helyi tanulási partnerség kialakítása, és ezek szakmai támogatásának nagyobb figyelme, és végül döntöttünk, hogy a kongresszust követő konferenciát fogunk tartani. Én a tizenhét andragógia szakot indító felsőoktatási intézmény szakfelelőseinek kiküldtem a tanulmánykötetet, felajánlottam az együttműködés lehetőségét, elsősorban a tudomány rendbetétele tárgyában, másodsorban pedig merthogy a harmadévfolyamos andragógia alapszakos hallgatóink most fognak végezni a tanév végén: mi lesz velük? Miféle törvényi háttér van? Hová tudnak elhelyezkedni? Ilyen bizonytalanságot érzünk, és ezzel szeretnénk segíteni, együttműködni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Trencsényi László, Vass Vilmos, Karlovitz - ez a sorrend.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nagyon röviden. Ha János nyugtázta az OKNT nyilvánossága számára is, hogy a gazdaság érzékelhetően megjelent a kongresszuson, én szeretném ugyanígy nyugtázni, hogy a kulturális élet és a művészeti világ is kellőképpen reprezentálta magát. Csányi Vilmos jelenlétéről én nem kívánok vitatkozni, de Békés Pál jelenlétét szeretném fontos jelenlétnek tartani a plenáris ülésen és úgyszintén a szekciókban. Azok a nevelésben nélkülözhetetlen partnerek - állatkerttől a barlangászokon át a gyerekszínházakig - méltó szólamai voltak a kongresszusi mandanivalónak. Köszönöm szépen. Persze az ÁMK-k is. *(Derűtség. - Közbeszólások: Ezt elvártuk!)*

DR. VASS VILMOS: Elnök Úr! Tisztelt Tanács! Kérdést szeretnék intézni a konferencia utóéletével kapcsolatosan. Örömmel olvastam erről egy pár gondolatot, hogy nem lezárult valami, hanem úgy tűnik, hogy sok mindenre építeni lehet. Hogyan gondolják-gondoljátok ennek az egésznek a disszeminációját? Hogyan fog ez megvalósulni? Mi történik az ajánlásokkal?

Különös tekintettel arra, hogy - egyetértve, 1993 óta, az előző kongresszus óta drámai változások zajlottak le, amelyeket részben érint az anyag -, két olyan területet szeretnék itt kiemelni, ami talán kevésbé jelenik meg. Az egyik a neveléstudomány nemzetköziesedése, a másik pedig a tanulási környezet megváltozása. Tehát hogyan tovább?

Köszönöm szépen.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Azzal kezdeném, hogy ha három pedagógus összejön, és pedagógiai témáról vitatkozik, akkor milyen éles és végtelen vita tud kibontakozni olykor. Ha ezer ember összejön, pedagógus, és pedagógiai témákról van szó, az bizony nagy bravúr, hogy ott egy szolid és kulturált vita folyjék. Ez a szervezőket dicséri, akik mindent megtettek, hogy előzetesen is mindenkit értesítsenek, mindenkit bevonjanak, és kulturáltan folyjék a dolog.

Amiért mégis távol tartottam magam a konferenciától, az az, hogy én kritikusabban látom a világot: kétségbe esve nézem azt, hogy amit Klebelsberg épített, mi most leromboljuk, illetve lerombolódnak. Éppen ezért élesebb hangot nem akartam oda bevinni, tehát örülök, hogy szépen lezajlott, békésen, konszolidáltan.

Örülök neki, hogy olyan személyek, akik újdonságot vittek be - Trencsényi László a művészetet, Benedek András a szakképzést -, olyan integráló személyiségek voltak a szervezésben, akik a jövőben is nyilván ugyanúgy tudják folytatni.

A konferencia értékelése azon múlik, hogy mit hoz a jövő. Üzenetek voltak, kérdés, hogy fogadják az üzeneteket, és mik lesznek a válaszok. Nagyon fontosnak tartom Vass Vilmos megjegyzését, hogy a követés, és a hatodik pont az ajánlásokban éppen erről szól, ami a pedagógiában egy kicsit gyenge, hogy a követés, a hatásvizsgálatok. Ugyanúgy a kongresszusnak ez a hatásvizsgálata fontos. Ez az egyetlen kérdésem, hogy tulajdonképpen mi várható a kongresszus után: miben fogunk javulni, mely területre gondolunk, hogy majd ettől egy kicsit megtáltosodik, jobb lesz, és főleg most mit akarunk, ebben az eléggé rémisztő, újkapitalista világban, ami bonyolulttá teszi az eligazodást és a pedagógiában is felteszi a kérdéseket. Főleg a szakképzésben éppenséggel várunk valami jobbat, valami fölemelőt, hogy legyen egyáltalán, mert szinte meg-megáll. Vagy a felsőoktatásban, hogy ne csak olyan bolognai követők legyünk, hanem itt volt nekünk több kilométeres sorba a felsőoktatási kutatások: merjük vállalni a saját kutatásainkat, a saját eredményeinket, arra is építsünk, ne csak sűgásra.

Valamit várok a kongresszustól, és talán még mindig lehet erősíteni a kongresszus hangját, tehát folytassuk a kongresszust úgy, hogy ezeket az üzeneteket felerősítjük, és sürgetjük, és talán egy kicsit most már megtehetjük, hogy hangosabban is mondjuk ezeket a kívánságokat, hogy választ is kapjunk.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mihály Ottó, aztán Zsuzsa!

DR. MIHÁLY OTTÓ: Nagyon röviden igyekszem fogalmazni, ezért kicsit darabos is lesz, amit mondok.

Én úgy gondolom, miközben nagyon egyetértek azzal, hogy lehetett volna, lehetne vagy kellene esetleg, netán a kongresszus ajánlásait keményebben megfogalmazni ezekben a dolgokban, alapvetően mégsem értek egyet azzal, amit megfogalmaztál e tekintetben. Miért? Azért, mert amit ez a kongresszus tehetett, megtette. Azt mondja a kormánynak is - de nemcsak a kormánynak -, hogy ma nincs egyetértés. Ez nem egyszerűen kormányzati probléma. Ez tradicionálisan, hosszú ideje probléma, és nálunk sokkal szerencsésebb, a demokrácia

működtetésében sokkal nagyobb tapasztalatokkal és kifinomultabb eszközrendszerrel rendelkező országok közül is sokaknál nincs társadalmi egyetértés, politikai egyetértés a közoktatást illetően. Van, ahol van, általában ezek az országok, amelyek tulajdonképpen produkálják is a legjobb eredményeket. De a kongresszus megtette, amit megtehetett: azt üzeni a politikai elitnek - ha úgy tetszik, ezt most tessék tágan értelmezni: politikai, szakmai elitnek, nemcsak a pedagógiai elitnek -, hogy emberek, itt valami módon konszenzusra kell jutni bizonyos alapkérdésekben. De azt is hozzátenném, ennek az a feltétele: ne higgyünk abban, hogy lehetséges ilyen nagy, tradicionális értelemben vett koncepció közös elfogadása. Nem ez zajlik a világban: két-három alapvető dologban sikerül egyetértésre jutni, és ahhoz rendezik. Úgy gondolom, az természetes, hogy belementünk a folyamat közben akár a kerekasztalon, akár máshol a konkrétabb dolgokba, de ott világossá vált, hogy az eszközrendszereket illetően a szakmán belül sem olyan egyszerű olyan egyetértéseket fogalmazni, amit egy kongresszus magáévá tehet ebben a dologban. Attól én félnék, hogy egy kongresszus valamilyen konkrét szakmai kérdésben valami nagyon egyértelmű elkötelezettséget vállaljon, mert még az ajánlások megfogalmazásakor is világossá vált az utolsó pillanatban, hogy alapvető kérdésben is igen csak mozog a hangulat - gondolatok a kompetenciákkal kapcsolatos fűtyüléssel és pufjolóással egybekötött tapsolásra, amikor ezt Ádám akadémikus megkérdőjelezte. Ez az egyik dolog.

A másik, hogy én nem akarnék vitatkozni, csak szeretném szóvá tenni azt a dolgot, amit Karlovitz János sugallt abban, amit mondott a felsőoktatással kapcsolatban, konkrétan ebben az esetben, hogy nemcsak sűgással, hanem használjuk fel a hazai kutatások eredményét meg minden... Ez egy rejtett állítás, ami úgy nem igaz, ahogy ez rejtett. Egyszerűen ebben a folyamatba a felsőoktatási törvény meg a felsőoktatási tanárképzéssel kapcsolatban azok a szakemberek, mind különböző helyen, ott ültek, és képviselték, akiket ma Magyarországon egyáltalán kapcsolatba lehet hozni a felsőoktatási kutatásokkal. Igen kemény pozíciókban ott voltak. Más kérdés, hogy a harcból a végén mi bontakozott ki. Számomra sem mindig az bontakozott ki, amit én tapssal fogadok, de azt azért nem lehet mondani... Ezelőtt kilenc évvel azzal kezdődött a dolog, hogy az egészbe bekapcsolták az addig meglévő felsőoktatási kutatásokat. Ebben a dologban eleve ilyen szerepet játszott a Felsőoktatási Tudományos Tanács.

Biztos, hogy nem jó ez a dolog így, ahogy van, de ne sulykoljuk azt, hogy itt az zajlik, hogy nem akarunk kiszélesíteni dolgokat, hogy a magyar eredményeket eltüntetik itt egyesek, és nem veszik figyelembe. Engem ez személyesen is rosszul érintene.

Köszönöm szépen.

DR. HUNYADY GYÖRGYNÉ: Tisztelt Tanács! Én elsősorban az utóélethez szeretnék hozzászólni - természetesen ami most zajlik, ez is a kongresszus utóéletéhez tartozik. Ezzel nem akarom a dolgot lesöpörni, de sokféle szálon - mondhatnám, hajszálereken is - lesz és van ennek a kongresszusnak utóélete. A legszebb és a legnagyobb dicséret egyébként a kongresszussal kapcsolatban az - és ezt komolyan mondom, úgy is, mint a kongresszus egyik igazán aktív szervezője és résztvevője is -, hogy ilyen elvárások vannak vele kapcsolatban. Olyan mérhetetlenül szkeptikus világban élünk, és ezzel a kongresszussal kapcsolatban is megfogalmazódott, hogy lejárt már az ilyen nagy rendezvények kora, hogy nem érdemes ennyi embernek összejönni, úgymint mindenki csak a magáét hajtogatja, nem fogja meghallani a másikat, és így tovább, és így tovább. Ami már elhangzott a hangnemre meg a konszenzuseresésre, legalábbis egymás érdemi meghallgatására és az érdemi párbeszédre vonatkozóan, az nagy szó. Hogy várjuk, hogy ennek nyomán történhessék valami, az is nagy szó.

Mi történik? Konkrétumokról lehet beszélni, és ezt nyilván András is elmondja vagy elmondaná - említette is -, hogy készül a kongresszus kötete, amelyik egy teljesebb szellemi körképet adhat arról, ami ott lejátszott, nemcsak mozaikszerűt, mert óhatatlanul különböző helyeken vettünk részt. Az egészről lehet egy áttekintésünk. Említette Szabados kolléga, talán mások is, hogy utókonferenciákat rendeznek. Ezeknek az a jelentősége, hogy a témában, a közoktatásügyben magukat érintettnek érző emberek beszélnek erről a kérdéstről.

Szó volt arról, hogy szerkesztőbizottság tovább foglalkozik az ajánlásokkal. Egyrészt például tudomásom szerint az Oktatási Minisztérium, jóformán le se zajlott a kongresszus, elkérte az ajánlásokat - nyilván abból a célból, mert végig akarta tekinteni, hogy jelenlegi programjába vagy tevékenységébe be tud-e abból valamit illeszteni, szükségesnek tart-e, megerősíti-e vagy elgyengíti-e.

Azt tervezi a szerkesztőbizottság - ha végleg így dönt -, hogy úgy dolgozza föl az ajánlásokat, hogy címzetteknek is, tehát elküldi azoknak, akik az ügyekben valamit tudnak tenni, például a pedagógusképzésnek van két vagy három olyan fóruma, amelyik érdemben tudja befolyásolni a folyamatokat, akkor az összes pedagógusképzésre vonatkozó ajánlást ezeknek a fórumoknak megküldi. És így tovább.

És egész biztosan van egy mérhetetlen, megfoghatatlan és nagyon fontos következménye a kongresszusnak: hogy egy kicsit másként gondolkodunk bizonyos dolgokról, vagy más nézőpontok is bekerültek az ember szemléletébe - mondjuk, hogy elvileg milyen fontos a gazdaság meg az oktatás összefüggése. De bizonyos impulzusok érték az embert, és ez a további munkájában benne lesz. Ez megfoghatatlan, de azt gondolom, annak a száz embernek, aki végigcsinálta, egész biztosan lényeges fejlemény.

Ami azokat az elvárásokat illeti, hogy határozottan fogalmazva vagy kevésbé határozottan, hogy történjék valami, és hogy követeljük, hogy történjék valami, erre két példát szeretnék mondani. Említette Benedek András is a VI. Nevelésügyi Kongresszust. Vagyunk itt néhányan - nem olyan nagyon sokan -, akik abban is felnőtt ésszel és tevékenyen vettünk részt. Elöttem állandóan ott volt ez a kívánság, hogy vajon mi valósult meg a VI. Nevelésügyi Kongresszusból. És ez nem volt annyira erősen dokumentálva, de annyira igen, hogy természetesen megvannak az ajánlásai. Én elővettem ezt, amikor a szervezés bizonyos fázisaiban voltunk, és két megállapításra kellett jutnom. Az egyik, hogy az akkori ajánlások nagy része bizonyos - de nem lényegi - módosításokkal ma is problémát jelent. Ez megfogalmazható, ez elől nem kell kitérni. A másik, hogy van egy csomó nagyon lényeges olyan kérdés, ami azóta úgy alakult, ahogy a kongresszus akkor kívánta. Két példát mondok, és rögtön világos lesz. Az egyik a pedagógusképzés, ami az én vesszőparipám vagy szakterületem. Határozottan, erőteljesen foglalkozott a VI. Nevelésügyi Kongresszus az egységes tanárképzés gondolatával. Most egy olyan szakaszban vagyunk, hogy még nem tudjuk, milyen sikerrel, de az egységes tanárképzés rendszere és jogszabályi kerete kialakult. Majd most elkezdődik a tartalma is. A pedagógusképzés terén az elmúlt másfél évtized azoknak az elképzeléseknek a jegyében alakult, ahogy ez a VI. Nevelésügyi Kongresszuson megfogalmazódott. Mondhatjuk, hogy a VI. Nevelésügyi Kongresszus döntötte el, és megvalósította? Nem mondhatjuk. Biztos, hogy nem erről van szó. Arról van szó, hogy érzékenyen, jól ragadta meg a problémákat, már akkor is világ- vagy európai tendenciákat érzékelve, és aztán - reméljük, szerencsére -, másfél évtized alatt idáig jutott a dolog.

Egy másik témát is mondanék, mert az legalább ilyen érzékeny: a VI. Nevelésügyi Kongresszusnak abszolút fontos üzenete volt minden formában az oktatásügy decentralizálása. Akkor azért ez már elkezdődött, a levegőben volt a törvény, koncepciók, mindenféle, de nem volt

egy kifejtett decentralizált közoktatásügy Magyarországon. Megvalósult. Hogy aztán ezt most mérlegre tesszük, és hogy ez milyen problémákkal együtt valósult meg, és hogy hol kellene ebből visszalépni vagy másként lépni, azt gondolom, ezzel elemeiben foglalkozott a VII. nevelésügyi kongresszus, ilyen nagyon áttekintően nem. Szerepe volt a VI. Nevelésügyi Kongresszusnak, de sem erényeit, sem hibáit ennek a folyamatnak nem lehet a kongresszusra ráakni.

Csak példaként idéztem ezt a kettőt, hogy van hatása, és hogy természetesen csak sokféle folyamatnak lehet olyan eredménye, amit mi vágyként, igényként, helyes irányként egy ilye kongresszuson megfogalmazunk. Én örülnék, hogyha tizenöt év múlva megint lenne egy-két olyan dolog, amire azt mondhatnánk, hogy megvalósult, és talán nem annyira tökéletlenül, hogy az ártalmas volna, hanem inkább jól.

Nota bene - és ez az utolsó mondatom - ezt a tizenöt évet azért mondom állandóan, merthogy tudjuk, hogy az oktatásban a folyamatok milyen hosszúak, és hogy a bajok egyik leggyakoribb forrása éppen az, hogy sűrűtett és összenyomott időbe akarunk hosszú folyamatokat megvalósítani.

Köszönöm szépen.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Bocsánatot kérek, hogy még egyszer szót kérek, csak nagyon fontosnak tartom főleg Karlovitz János és Szebedy Tas figyelmét felhívni az ajánlások második oldalának utolsó bekezdésére. Vagy nem olvasták, vagy szövegértésből a PISA eredményeit igazolják a kedves kollégák.

És még egyvalamire szeretném felhívni a figyelmeteket: ez nevelésügyi kongresszus volt, nem királyi audiencia. Nem arról szólt, hogy mit kívánunk a kormányzattól, hanem arról, hogyan gondolkodik a nevelésügy különböző területén működő ezer szakember, laikus, a nevelés ügyéről. Lényegesen más funkció ez, mint amire ti gondoltok. Illetve arra gondoltok, azt jelenítitek meg hiányérzetként, hogy a kormányzat felelőssége felülírná az osztályterembe lépő pedagógus felelősségét, holott a kongresszus ennek az egyensúlyát szerette volna hangsúlyozni. Erről szól a második bekezdés, hogy igen, a kongresszus fogalmazott - jól, rosszul, gömbölydeden vagy sarkosan - olyan, a kormányzati, pláne önkormányzati felelősségekre utaló gondolatokat is, de fogalmazott önmagának, a széles értelemben vett szakmának is figyelemfelhívó üzeneteket.

Én akkor, hogy egyensúly legyen a jegyzőkönyvben, azt mondom: legyen benne határozottan az ajánlásban, hogy „Gizi néni, ne iskolásítsd el az óvodát!” Legyen benne határozottan, hogy „Fizikatanár, ne szopasd a gyereket fizikaórán, hanem a kooperatív technikák humanisztikus módszerével tanítsd!”. Legyen benne az ajánlásokban, hogy „Kosaras Péter, tordasi igazgató úr náci egyenruhában ne rohangáljon a tanítványai között!”. Akkor egyensúly van.

Úgy gondolom, a kongresszus ezt az egyensúlyt megvalósította, legalábbis az ajánlások ezt jól tükrözik. Nem királyi audienciának fogták fel a kongresszust, hanem olyan párbeszédnek, ahol a mi saját magunk felelősségéről és illetékességéről is szó esett. Szerintem ez egy jobb felfogása volt a kongresszusnak. Köszönöm.

SZAKÁCS MIHÁLYNÉ DR.: Én a kongresszus tevékenységének nyitottá tételéhez szeretnék egy gondolatot fűzni. Itt világosa körvonalazódott, hogy a budapesti kollégák sokkal előnyösebb helyzetben vannak a részvételt illetően is, mint a vidékiek. Tudom, láttam abban a térségben is, milyen sokan szerettek volna részt venni, de vagy anyagi problémák miatt nem tudtak a kongresszuson megjelenni, vagy a távolság miatt. Én szeretném elmondani, hogy ezek a

dokumentumok vagy az interneten megjelenő tájékoztatás sokat segített abban, hogy nyomon tudják követni a vidéki kollégák is a kongresszus tevékenységét.

Azt hiszem - ez már az én ajánlásom -, valamikor talán lehetőséget kellene teremteni, hogy a vidéki intézmények is megfelelő számban válhassanak részeseivé egy ilyen kongresszusnak. Köszönöm szépen a tájékoztatást.

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: Nem vettem részt a kongresszuson, és nem is szándékoztam most megszólalni. Az ajánlások között vannak olyanok, amelyekhez volna hozzáfűznivalóm: bizonyos alternatívák közül kiemel egyet, és lehetségesek lennének szerintem esetleg építő jelleggel más alternatívák is, bár lehet, hogy költségesebbek. Azt hiszem, nem ez annak a helye, hogy erről itt fejtegetésekbe bocsátkozzam.

Ami miatt megszólalok, és ami nem lesz szerintem népszerű, hogy megkérdezzem: a kongresszuson is így történt? Különösen János meglehetősen visszafogott módon, de szerintem teljesen tárgyyszerűen szólt arról, ami a felsőoktatás magyar hagyományait illeti. Az utóbbi tíz évben nem a bolognai folyamat volt az első voluntarista, nagyon kemény belenyúlás a magyar felsőoktatás rendszerébe. Lehet, hogy ebből jó sül el. Én azért szurkolok - ezt többször elmondtam -, hogy jó süljön ki belőle -, de hogy voluntarista... Az első ilyen még Pokorny miniszter úr idején az erőszakolt, minden átgondoltság nélküli integráció keresztülhajszolása volt. Nem az integrációval van baj, hanem ahogy a lobbik mentén történt.

Ha elhangzottak tárgyyszerű megjegyzések, nagyon udvarias, tudom, hogy megalapozott, inkább javaslatok mint kritikák, akkor ilyen válaszok születtek? Nagyon finom, nagyon kulturált, mint a Hunyady Zsuzsáé, vagy nagyon kemény, ahogy tőled megszoktuk, Laci, de valami módon ledorongoló, visszautasító, valamilyen módon ledorongoló, visszautasító - hogy a te stílusodban fogalmazzak: ájult lojalitású - válaszok? A dolognak ez a része kevésbé tetszett nekem.

Köszönöm szépen, és elnézést...

DR. SZEVEDY TAS: Engedtessek meg, valóban nagyon röviden. Egy picit én is úgy éreztem Laci hozzászólásában, mintha valami kamaszos türelmetlenséggel én olyasmit várnék el egy konferenciától, amit az úttörők tudnak a saját úttörőprogramjaikban előírni. Erről szó nincs. Egyetlenegy példát hadd mondjak válaszként, Laci! Nem Rózsi néninek az óvodásításáról, és nem a náci egyenruhákról van szó - amivel tökéletesen egyetértek, és nem is tartanám jónak, ha e konferencián ilyen részletekig javaslat lenne. Azt gondolom viszont, hogy itt az OKNT-ben mi egy Új tudás-programot úgy vitatunk meg, hogy miniszter úr eljön, elmondja, hogy a Pénzügyminisztériumnak egy a lényeg: hogy a legutolsó szám mit tartalmaz, és hogy e mögött mi lesz szakmailag - itt hangzott el, ebben a teremben -, az igazából a pénzügyi oldalt nem foglalkoztatja, ez a mi felelőségünk. És megígér egy későbbi találkozót, ahol a számomra egyik legfontosabb témáról, a tanárok jövőjéről meg a tanári státusznak, a pályakezdők státuszának és egyebeknek a kérdéséről lesz majd szó. Ez után ez a későbbi összeövetel elmarad - mi ráértünk volna, én bármikor eljöttem volna, ma is hajlandó lennék, sőt, ha kell, lemondok minden programot, ha erről lehet vitatkozni az Oktatási Minisztériumban -, utána hallom a tévében, rádióban, hogy 150 milliárdos, soha nem látott méretű pénzek vannak. Egy konferencián megállapítjuk kerekasztal-beszélgetésben több témában is, hogy iszonyú nagy pénzekről van szó, amik most bekerülnek az oktatásba - és mintha ennek a szakmai és társadalmi kontrollja nem volna kidolgozva. Én ezt sokkal lényegesebb dolognak tartom, mert lehet, hogy tizenöt évre meghatározza, hogy a tanári státusz, a tanári létforma azokat a Mackenzie-tanulmányban szereplő lehetőségeket Magyarországon valamilyen szinten megkapja-e, amilyen szinten szerintem itt

bármilyen politikai gondolkodással e körül az asztal körül ülünk. Valószínűleg egyetértünk. Én valószínűsítem, hogy egyetértünk.

Erre gondolok, amikor azt mondom, hogy ezekről a dolgokról igenis egy konferencia üzenete után nem elég, ha annyit leírunk, hogy - nem tudom, mert vannak szövegértési problémáim - meg kell teremteni a feltételeket, meg vonzóvá teszik a pedagóguspályát annak érdekében, hogy azt a legkiválóbbak válasszák, és azon meg is maradjanak. Ez ma a magyar közoktatás kulcskérdése, és ezer százalékgig egyetértek ezzel a mondattal, Laci, függetlenül attól, hogy én esetleg valahogy gondolkodom a politikáról. Ezer százalékgig egyetértek, de azt gondolom, ez a mi felelőségünk...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Abban értek egyet veled, hogy disznóság, hogy a miniszter nem jött le másodszer - így mondom a jegyzőkönyvbe -, csak ezt nem a nevelési kongresszusnak kell számon kérnie a minisztertől, hanem nekünk, OKNT-nek. A szerepek világos elkülönítése fontos.

DR. SZEBEDY TAS: Hadd mondjam, Laci, hogy a konferenciának ez az üzenete számomra végtelenül fontos. Ha mi mint OKNT, utána nem tudjuk képviselni ezt az üzenetet, és nem tudunk erről mi ebben a körben hathatós véleményt vagy valami erősebb üzenetet annál, hogy jó lenne, ha ebben az ügyben valami történne, akkor azt mondom, hogy a konferencia nagyon pozitív tartalmú ajánlásai valamilyen szinten, épp abban az időszakban, amikor erre lenne mód, hogy történjék... Akkor tizenöt év múlva azt mondanánk, hogy ez a konferencia a tanárok jövőjének ügyében egy hihetetlenül fontos folyamatot tudott elindítani. Azt gondolom, most van eszköz arra, hogy hatékony és igazi változások megindulhassanak, és ebben valószínűleg a legtöbben - talán még te és én is - egyet tudnánk érteni. Ez volt az én egyetlen elvárásom. Köszönöm.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Csak egy mondat! A vita szenvedélyessége azt mutatja, hogy itt pedagógusok vannak, és pedagógiai témákról van szó. Ennyi az egész. Éppen ezért én javasoltam és javaslom a továbbiakban is - egy kicsit zavaró, hogy itt jegyzőkönyv van, meg mikrofon -, hogy tartsunk egy olyan informális összejövetelt, amikor ezeket a vitákat egy kicsit tisztázni tudjuk, és rájövünk, hogy jót akarunk, előre akarjuk vinni mindannyian a magyar pedagógiát, csak mindenki másként látja egy kicsit a világot.

Köszönöm.

BARLAI RÓBERTNÉ: Azt hiszem, ha nem is közvetlenül, de közvetetten kapcsolódik. Én sem vettem részt a Nevelésügyi Kongresszuson. Őszintén elmondom, azért nem, mert ha jól tudom, 19 ezer forint volt, és azt gondoltam, hogy mint OKNT-tag, én kaphatnék erre meghívást, és nem kaptam... Nem fordítottam erre pénzt.

Az azonban feltűnt, utólag tanulmányozva, hogy nem volt olyan szekció, ami a közoktatás irányításával foglalkozott volna. Itt látom azokat a problémákat, amik benne voltak szekciókban, megjelentek, de hogy lehet, hogy van intézményfenntartás, irányítás és finanszírozás, de abban csak a helyi irányításról van szó meg az intézményvezetésről. Igazából ez a Nevelésügyi Kongresszus nem értékelte magát a közoktatás-irányítást, holott nyilván szorosan összekapcsolódik a nevelés helyzete, kérdése azzal, hogy ennek az irányítása hogyan történik. Én ezt nagy hiányosságnak éreztem utólag, meg amikor olvastam a meghívót is, hogy ez a szekció hiányzik.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Én szeretnék két dologhoz szólni. Az egyik a műfaj. Egy ajánlás nem fogalmazódhat imperatívuszokban. Az Országos Köznevelési Tanácsnak fontos feladata volna, hogy ezekből az ajánlásokból kiemeljen néhányan - itt már el is hangzott kettő -, amelyet önálló napirendként, a maga kompetenciájában megvitát, és erre vonatkozóan konkrét, ha úgy tetszik, felszólító mondatokban is megfogalmazott álláspontokat rögzít. De ez egy más stílust igénylő szerv, mint egy országos kongresszus. Én egyetértek azzal, ami tartalmilag ebben a szövegben van - tőled abban különbözöm, hogy én a stílári visszafogottsággal is egyetértek. Ezek ajánlások.

A másik dolog, amit a saját munkatervünk összeállításánál, ha nem is havi beosztásra bontva a mai ülésen, de mint megtárgyalandó témát az elkövetkezendő hónapokban okvetlenül napirendre kell tűzni. Ez a pedagóguspályára vonatkozó 22. pont - és akkor majd jön a kérdésem, ki vállalkozik arra, hogy egy ilyen napirend előterjesztésében aktívan részt vegyen -, a második pedig az általad hiányként említett vagy túl általánosnak tartott 4. pont, hogy ki kell munkálni egy konszenzuson alapuló nevelésügyi politikát. Azt a fajta közös nevezőt kellene megfogalmazni, ami abból adódik, hogy minden gyerek a miénk, és minden gyerek jövője a mi döntéseinken és megfogalmazásainkon is, legalább részben, múlik. Ez egyúttal ahhoz a napirendi ponthoz való hozzászólásom is, hogy mi kerüljön be az Országos Köznevelési Tanács elkövetkezendő programjába.

Ami pedig a vita szenvedélyességét illeti, azt én az elkötelezettség hőfokaként tudom értékelni. Különböző stílusban tudunk fogalmazni, és én nagyon örülök annak, hogyha ez a leginkább húsba vágó kérdésegyüttes, ami előttük van, ilyen szenvedélyes és indulatos vitákat vált ki.

Határozati javaslatként teszem fel a kérdést - de még kérek hozzá hozzászólást... *(Dr. Vass Vilmos: Nem adjuk vissza a szót, elnök úr?)* Parancsolj!

DR. BENEDEK ANDRÁS: Ígéretem szerint tizenöt perces tájékoztatót adtam, és nem is gondoltam, de azt kell mondanom, határozottan örülök, hogy ilyen mély szakmai és nem csekély érzelmi reakciókat váltott ki a dolog. Ez azt jelenti, hogy biztosan a helyén volt a kongresszus időben és többé-kevésbé tematikában, másfelől pedig a kongresszusnak szemmel láthatóan van utóélete. Mert ha sommásan lesöpörnék, hogy megvolt és kész, akkor lenne a legnagyobb baj.

A kongresszus előélete is nagyon hosszú, és ilyen szempontból a szóhasználatot azért tartom fontosnak, mert a konferenciák meglehetősen koncentráltan foglalkoznak tematikával, zártabb körben tárgyalnak dolgokat. A kongresszus előélete, mint a kísérő vagy előkészítő rendezvények, az ezzel kapcsolatos mindenféle szervezési, tartalmi előkészítés nagyon hosszú volt: tudományos bizottságok, szervező bizottság, most utólag pedig a szerkesztő bizottság nem kis feladatot vállalt.

Úgy érzem, az egyik letéteményese a kongresszus folytatásának, az ott fölvetett gondolatok továbbvitelének többek között ez a testület. Amit elnök úr javaslatként megfogalmazott, az szerintem egy rendkívül progresszív dolog: visszatérni az ajánlásoknak azokra a részeire, ahol kifejezetten a testületi kompetencia adott, megvizsgálni - hozzá kell tenni, hogy nincsenek még lezárva az ajánlások, ezt a szerkesztő fázist hagyjuk meg a szerkesztőknek. Nagyon sok igény volt. Aki a plenáris záró ülésen ott volt, leginkább azért aggódott, hogy keretekben tudjuk-e tartani, hiszen a sok partikuláris érdek az isekkel, a vagyokkal, ez a szó is legyen benne, a drámapedagógiától kezdve a nem tudom meddig, ezek szinte széthúzták azt a

néhány száz - akkor már nem ezer - fős létszámban zajló konszenzussal történő elfogadást, ami valójában bizalmi mandátumot adott a szerkesztőbizottságnak, hogy ezt továbbvigye.

Úgy vélem, ez mindenképpen nagyon jó. Magam se tudtam, mire vállalkozom, és két alkalommal éreztem, hogy mégis valami görcs beugrik. Az egyik, amikor valaki fölvetette, milyen jó lenne ilyen kongresszust legalább két évente szervezni (*Derültség.*) - ettől egy kicsit ideges lettem, mert a kongresszus harmadik napján volt, amikor már úgy éreztem, nagyon sok minden jött össze. A másikat azért nem mondom, mert valaki tréfából fölvetette a délutáni üléseknél, hogy már sör is lesz... Az nem volt, tehát ilyen szempontból viszonylag világos fejjele ment végig a kongresszus meg a kerekasztalok is. Azzal azonban teljesen egyetérték - és ezt nagyon sokan fölvetették: résztvevők, irányítók, a kongresszus ajánlásainak megvalósításában érdekeltek -, hogy legyenek értékelő, szintetizáló konferenciák, amelyek koncentráltan ezzel foglalkoznak. Én 2010-2011. horizontján látok erre lehetőséget - ez azonban nem a szervezőbizottság kompetenciája. Ezt fölvehetjük majd, elsősorban a kongresszust meghirdetőknek. Ennek egyfelől színtere lehet az akadémia, hiszen ott évről évre szerveznek neveléstudományi konferenciákat, lehet ezt tematizálni, ha kell, vagy pedig a Magyar Pedagógiai Társaság is élére állhat - akár még az OKNT is mondhatja, hogy legyen egy ilyen típusú szakmai - formális vagy informális - megbeszélés. Túl korainak érzem ezt a dolgot, de mindenképpen tematizálandónak.

A hangulatról annyit mondanék - mert ez volt az egyetlen konkrét kérdés felém, a többi inkább megjegyzés volt, amire lehetséges reagálni -, hogy hasonló hangulatot éreztem. A regisztrációkban látható volt, hogy például az egyházi iskolák felülreprezentáltak. Látható volt, hogy jönnek egyházi iskolákból öt-hatfős regisztrációk. Ez egyfelől öröm volt a tekintetben, hogy lám-lám, nem lesz partikuláris a rendezvény, másrészt viszont hihetetlenül pozitívan és kimondva, amit gondolnak, folyt szekciókban az eszmecsere. Sehol nem kellett moderátori szinten beavatkozni. Amikor fölvetődött, hogy mi minden hangzott el, akkor szekciók szintjén, plenáris szinten is azt kell mondanom, hogy módja volt megszólalni. Még ott se korlátoztuk, amikor az ajánlások kapcsán mentünk körbe-körbe. A második-harmadik körnél volt az, amikor érezhető volt, hogy ilyen kis észrevételekkel nem kellene megnehezíteni a dolgot. De a szekcióüléseken, ahol a kezelhetőség határai azzal az ötven-hatvan emberrel még mindig jók voltak, vagy akár a kerekasztaloknál, soha nem éreztem, hogy bárkibe beleszorult volna valami, vagy olyan konfliktusba keveredett volna, hogy egy szűk dialógussá vált az az együttes eszmecsere, ami jellemezte.

Még két megjegyzés, amin érdemes elgondolkozni - és a kettő egy kicsit összecseng. Hihetetlenül hosszú mérlegelés tárgya volt, hogy mennyi legyen a regisztrációs díj. Szemmel láthatóan olyat akartunk, ami a pedagógusok számára elfogadható, ugyanakkor egy ráfordítás-költségarányt is figyelembe kellett venni, hiszen egy normál ellátást is kaptak ezért. Azt kell mondanom, mindent elkövettünk, hogy húszezer forint alatt legyen. Ennek ellenére a pedagógusoknak nem nagy részétől, de kétségtelenül jött olyan jelzés, hogy nekik ez három napra sok, és nem is engedik el őket, valójában négy napról van szó stb. Érezhető volt, hogy azért a pedagógustársadalom egy ilyen típusú hosszabb rendezvényre még nem érett meg, hogy akár mandátumot adjon, akár részvételt. Még az a számomra nagyon szimpatikus új fejlesztő, relatíve pályakezdő, néhány éve pályán lévő fiatal, akinek egyszer még a riportját is leadtuk, aki elsőként regisztrált, és gesztusként ingyenes részvételt adtunk, az utolsó hetekben írt egy nagyon szép levelet, amiben az állt, hogy iskolai elfoglaltsága miatt, a főnöke döntése alapján nem vehet részt ezen. Ez többször jelentkezett.

Úgy érzem tehát, hogy nemcsak a pénz, hanem az ezzel kapcsolatos szemlélet, másrészt pedig kétségtelenül az utazási költségek irreális volta jelentkezett akadályként. Ha azt veszem, hogy egy, a miénkhez hasonló országban akár naponta is be lehet futni száz kilométert úgy, hogy elmenjek és vissza, az, hogy a résztvevők mintegy hatvan százaléka budapesti volt, az azt jelenti, hogy ez a kettészakadottság, ami sok mindemből számítható, egy ilyen kongresszusnál is nagyon kemény jelzés lehet.

Ami a tematikákat illeti, biztosan lehet mondani, hogy ilyen szekció se volt, meg olyan se. Hozzá kell tennem, hogy ha ebbe az irányba elmentünk volna, akkor kinyílik ez a nagyszámú szekció. Én magam mindent elkövettem, véletlenül se mondják, hogy ez egy szakképzési konferencia, de a plenáris ülésen - nyilván nem lehet megmondani a minisztereknek, hogy mit mondjanak - kétségtelenül kapott egy súlyt a munkaerőpiac, a foglalkoztatás, a gazdaság. Ez mindenkit foglalkoztat, nincs ebben semmi szándékoltság.

Ugyanígy ellenálltunk - és azt kell mondanom, ebben a testületekben konszenzus volt -, hogy ez ne legyen se felsőoktatási, se iskolatípusok szerinti, és ilyen módon ne legyen csupán felnőttképzési sem. Hogy a nyolcadik mit fog csinálni, kedves Lajos, nem tudom. Majd a nyolcadik kongresszus eldönti, mi módon fogja majd a szekcióit szervezni. Erre nekünk most még kevésbé van hatásunk. Nagyon nehéz volt a szekciókat komplex témákhoz rendelni, és ilyen szempontból kétségtelenül az irányítás is beletagolódott részben a kerekasztalba - Sáska Géza vezetésével volt egy ilyen kerekasztal -, részben pedig a szekcióba.

Ami azért feltétlenül érdekes, hogy ha a demokráciának azt a lehetőségét megadjuk - és egyszer megadtuk, önök kérték az öt plusz egy kerekasztalnál -, engem lenyűgözött, és a végén egy kis csavarral behoztuk a térségi szemléletet meg mindent, de hirtelen az óvodapedagógusok, mint levelezőlánc, ömlesztették felénk az e-maileket. Kértünk javaslatot, és szinte ugyanazzal a szöveggel, szemmel láthatóan egymásnak átküldve az üzenetet, megmozdultak, és egy óvodapedagógiai kerekasztalt akartak szervezni. Még egyszer mondom: volt ilyen, hiszen a kisgyermekkorra, a térségi integrált kísérletekre stb. szóló kerekasztal az egyik legsikeresebb rendezvény volt, de tartok tőle, hogy egy ilyen kongresszus esetében nagyon-nagyon mértéktartóan kell mérlegelni, hogy meddig mennek el a diszciplínák, hiszen az egymással való párbeszéd is legalább olyan fontos, mint az oktatás-közüggyel kapcsolatos legszélesebb párbeszéd.

Én nagyon szépen köszönöm a meghívást.

ELNÖK: Mi is nagyon szépen köszönjük a tájékoztatást, a választ.

Egy javaslatot szeretnék - két pontot - szavazásra föltenni, kapcsolódva a hozzászólásodhoz vagy hiányérzetedhez.

Javaslom, hogy az OKNT elkövetkező programjában - ez az ajánlás 4. pontjaként szerepel - kerüljön napirendre ez a bizonyos hosszú távú nevelésügyi politika, erre vonatkozó OKNT-megfontolások, ajánlások, szempontok.

A pedagógusok, a pedagóguspálya jövője, helyzete, feladata, funkciói volnának azok a témák, tehát nem egyszerűen a pedagóguspálya vonzóvá tétele, hanem egyáltalán a pedagóguspálya helyzete és feladatai, amivel az OKNT-nek szerintem foglalkoznia kellene a jövőben.

Ezt a két dolgot javasolnám a programunkba beiktatni.

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: Úgy hallom, hogy ezek az ajánlások még csiszolásra várnak, mozgásban vannak, alakulnak. Én javaslom, hogy mértéktartással - nyilván nem ma, nem tudom,

mennyire sürgős ez - valamennyi ajánlason végig kellene menniük a tanács tagjainak, illetve alkalmat kellene adni, hogy esetleg kiegészítő, pontosító stb. javaslatot tegyenek. Nem tudom, hogy ez lehetséges-e, már az időkeretek miatt.

DR. HUNYADY GYÖRGYNÉ: Jó lenne, de... *(Dr. Závodszy Géza: Nincs idő.)* Azt gondolom, talán megfontolandó lenne, ha idő lenne, akkor is, merthogy ez a kongresszus ajánlása, nem az OKNT-é. Van és maradni is fog olyan benne, ami nem teljes, amihez nekem is lenne más véleményem, másnak is lenne más véleménye - mert sete-suta, ilyen-olyan-amolyan. Egy dologban egészen biztosan rendben lévő ez az ajánlás: az és csak az van benne, ami ott elhangzott, és amit legalább egy olyan közösség - nevezetesen a szekció vagy együttes - parafált. Tehát nincs kiegészítve. Én is el tudnám képzelni, hogy más kontextusba kerüljön például az, hogy közoktatás és felsőoktatás viszonya, ami alapvetően fontos dolog, ha más nem, csak a pedagógusképzés szempontjából. Ott voltak konkrét javaslatok, mások is, mint amik bekerültek - de nem fogadta el a szekció. Ilyen értelemben ezek úgy tekintendők, mint valóban a kongresszus ajánlásai és nem a szerkesztőbizottságé. Ez egyébként a hátránya is, mert a kontextust nem eléggé tükrözi annak, aki nincs ott, bele lehetne jobban fogalmazni. Lehet, hogy ez lenne a szerkesztőbizottság dolga, de egyelőre, ami itt van, ezért van itt, így van itt.

Azt nem javaslom tehát, hogy az OKNT kiegészítéseket tegyen. Mindegyiket megvitathatja, véleményt formálhat róla - az nagyon jó.

GÖRBE LÁSZLÓ: Azt gondolom, függetlenül a kongresszustól, erről a két passzusról az OKNT-nek nagyon kellene beszélnie. Csak megerősítette a kongresszus.

Másrészt Csermely professzor úrnak és Kertész professzor úrnak a bizottságában vagyok, és mi ott nagyon komolyan érezzük a másodiknak a kérdését, hiszen lassan nincs elég matematika-, fizika-, kémia-, biológiatanár. És nem is látszik, hogy lesz. Erről a kérdéstről tehát komolyan kellene beszélni.

ELNÖK: Köszönöm. Azt hiszem, ezzel a napirendet - a Benedek úrnak szóló köszönetnyilvánítás megismétlésével - lezárjuk. Tíz perc szünetet rendelék el.

(Szünet: 11.41 - 11.55)

ELNÖK: Változtatást javaslok, illetve kérek a napirendek sorrendjében. Tekintettel arra, hogy a kerettantervek harmadik napirendi pontként szerepelnek, ezzel szemben itt az OKNT-nek egyetértési joga van, és a digitális tananyagokhoz benyújtott értékelőlapok elfogadásánál is, ezeket előrevennénk, a rendeletekkel kapcsolatos véleményezési jogunkat felülírva. Ezt egyébként megbeszéltem az előterjesztővel, és Márta szíves engedelmeivel ezt a cserét javaslom. Elfogadjátok? *(Igen.)*

Akkor Trencsényi tanár úré a szó, aki egy kitűnően szerkesztett anyagot bocsátott rendelkezésünkre.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A kitűnően szerkesztett munka dicséri az Oktatási Hivatalt, amellyel az együttműködés tökéletes. Én azt tanácsolom, hogy fűzzük egybe ezt a két előterjesztést a Kerettantervi Bizottság ügyrendjéről szóló állásfoglalással is. Prejudikáltuk, hogy az OKNT ezt jóvá fogja hagyni, és ennek szellemében készült ez a gyönyörű előterjesztés.

Annyit szeretnék hozzáfűzni megnyugtatóul vagy tájékoztatóul, hogy mindkét most végre kihirdetésre javasolt munka többször járta meg a Kerettantervi Bizottságot, dolgoztattuk a szerzőket, hogy olyan legyen, ami szakmailag is meg formailag is a meleg ajánlással ide kerülhető előterjesztés legyen. A szerzők minden esetben megértették a bírálatot.

Komoly csapatmunka áll mögötte, én kérem azt a bizalmat az OKNT-től, amit eddig is tanúsított, hogy külön vita nélkül fogadja el a javaslatot.

Úgy tudom, megvolt a lehetőség a betekintésre. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Van hozzászólás vagy kérdés Trencsényi Lászlóhoz? *(Nincs.)* Én elfogadásra javaslom Trencsényi László javaslatát.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Akkor az ügyrendet is, ugye?

ELNÖK: És az ügyrendet is ezzel összekapcsolhatjuk.

DR. VASS VILMOS: Nem külön-külön kell szavazni?

ELNÖK: A kerettantervre vonatkozott, amit mondtam. Az ügyrendhez kérem a kérdéseket, hozzászólásokat. *(Nincs ilyen jelzés.)* Szövegkorrekciós javaslat? *(Nincs.)*

Akkor most aktuális, hogy föltegyem a kérdést?

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A tantervekről külön-külön, darabonként kell szavazni, tehát öt szavazás kell, mert a jegyzőkönyvet így kapja meg mind a miniszter úr, mind a szerzők. Ott kérjük a tételes szavazást. Egyszer tehát a Nemzeti Tankönyvkiadó, és egyszer a négy magyar mint idegen nyelv.

ELNÖK: Zsuzsa súg nekem...

KOSINSZKY ZSUZSA: Én azt javasoltam elnök úrnak, hogy a kerettantervekre vonatkozó előző szavazást ismételjük meg, mert most van jelen tizenkét tagja az OKNT-nek.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Még nem volt szavazás!

ELNÖK: Akkor tehát külön-külön szavazásra teszem fel a kérdéseket.

A táblázatban 1. számmal jelzett kerettanterv - nevét időtakarékoságból nem olvasom föl - kihirdetésre vonatkozó javaslatát megszavazza-e, elfogadja-e az OKNT? Aki igen, kérem, emelje föl a kezét! *(11)* Tartózkodott-e valaki? *(1)* Ellenszavazat? *(Nincs.)* Tehát tizenegy igen szavazattal, egy tartózkodás mellett elfogadta az OKNT.

A 2. számmal jelölt kerettantervnél ugyanezt a kérdést teszem föl: elfogadja-e az OKNT kihirdetésre ezt a kerettantervet? Ki igen? *(11)* Ki tartózkodott? *(1)* Tehát megint ugyanaz a helyzet.

A 3. számú kerettanterv kihirdetésére vonatkozó javaslatot az OKNT elfogadja-e? *(11)* Tartózkodás? *(1)*

A 4. számmal jelölt kerettantervnél ugyanez a kérdés. Ki fogadja el a kihirdetésre szóló javaslatot? *(11)* Ki nem? *(Nincs ilyen.)* Ki tartózkodott? *(1)*

Az 5. számú kerettanterv kihirdetésére vonatkozó javaslatot ki fogadja el? (11) Aki tartózkodott? (1) Ellenszavazat? (Nincs.)

A 6. számú javaslat az ügyrend. Miután előzetesen fölvettem a kérdést, van-e szövegváltoztatásra vagy módosításra javaslat, és nem volt, fölteszem a kérdést: elfogadja-e az OKNT a dokumentumot. Aki igen, tegye fel a kezét! (12) Egyhangú igen.

Ezzel ezt a napirendi pontot lezártuk tekintjük.

Következik a digitális tananyagok bírálatára vonatkozó értékelőlapok elfogadása. Van-e ehhez az előterjesztő Hadházy Tibornak hozzászólása?

DR. HADHÁZY TIBOR: Elnök Úr! Tisztelt Tanács! A jegyzőkönyv részére szeretnék néhány kiegészítő mondatot megfogalmazni, ezzel a tanács tájékoztatását teljesebbé tenni a kiküldött anyagokkal kapcsolatban.

Az Országos Köznevelési Tanács négy évvel ezelőtt döntött úgy, hogy létrehozza a Digitális Tananyag Minősítő Testületet, részhalmozta képezve a Tankönyvbizottsággal. Alapvető célkitűzése az volt ennek a döntésnek, hogy Magyarországon a digitális tananyagok minősítési rendszere kiépüljön, és elindulhasson a munka.

Az időközben módosított tankönyvrendelet felülírta azt a munkát, amely az első periódusban zajlott, és egy kicsit módosította a testület szerepét is. Ennek ellenére vagy e mellett a testület, vállalásának megfelelően, jóváhagyásra be tudja terjeszteni azt az értékelő rendszert, amelyet - és ezt szeretném aláhúzottan mondani - önállóan dolgozott ki, tehát nem külső testületek, szakértői csoportok bevonásával. Ez az anyag az adatlapot, a digitális taneszközök tipizálását, a pedagógiai-didaktikai értékelőlapot és a tudományos értékelőlapot tartalmazza, és illesztve van az időközben módosított tankönyvrendelethez. Ez egy úttörő tevékenység volt, amely nemcsak a bizottságot dicséri, hanem - és ezt idézőjelbe tettem természetesen - azokat a hozzászólókat is, akik szervezetekként vagy magánszemélyekként a nyár folyamán, a rendelkezésükre bocsátott lehetőséggel élve, kifejtették véleményüket erről az értékelő rendszerről és konkrétan az értékelőlapokról. Mindannyiuk véleményét figyelembe vette a testület, pontosabban megtárgyalta, és írásban megköszönve, reagált észrevételeikre.

Fontos célkitűzésünk volt, hogy összhangba hozzuk a tankönyvi értékelő rendszert és a digitális értékelő rendszert. Úgy gondolom, hogy ezt sikerült megvalósítani.

Az az anyag, amelyet megkaptak a tisztelt tagtársak, annyiban szorul egyszólamos magyarázatra, hogy egy próbafejtés eredményeként jelentek meg az igenek, nemek és azok az észrevételek, amelyek a „nem megfelelő”, „nem értelmezhető” stb., stb. jobboldali rovatokban olvashatók. Ez egy négyfokozatú skála, amely legördülő módon jelenik meg a bírálónak - és ez már egy legördített változat, egy próbafejtés legördített változata. Tehát négyfokozatú skálán lehet értékelni a szakértőknek, megfelelő instrukciók alapján, a kiküldött digitális tananyagokat, taneszközöket - ezt a két szót tudatosan használtam most egymás mellett.

Tekintettel arra, hogy sürgős szükség lenne a minősítési folyamat elindulására, elindítására, tisztelettel kérem, hogy a bizottság járuljon hozzá e dokumentumok alapján ennek a munkának a megkezdéséhez. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mi is köszönjük. Van-e kérdés az előterjesztőhöz? (Nincs.) Hozzászólás?

DR. VASS VILMOS: Elnök Úr! Tisztelt Tanács! Egy rendkívül részletesen algoritmizált nyilvántartási eljárássort kaptunk kézhez, igen magas színvonalú pedagógiai, tantervfejlesztési szempontból. Néhány helyen a Nemzeti alaptanterv kulcskompetenciái, műveltségterületei is

megjelennek. Azt szeretném javasolni, hogy ezek következetesen mindenhol jelenjenek meg, és némi hiányérzetem van a tekintetben, hogy a kiemelt fejlesztési feladatok pedig sehol nem jelennek meg - különös tekintettel az „Adatlap a digitális tananyaggyártási eljárásról”. Itt hiányolom a kompetenciaterület és műveltségi terület között a kiemelt fejlesztési feladatokat.

Talán a kerettantervi bírálatok mintájára külön a kulcskompetencia-területeknek való megfeleltetést is erőteljesebben kellene megjeleníteni.

Köszönöm.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Nem akarom ismételni, amit Vass Vili elmondott: ugyanez volt az egyik alapvető problémám, hogy a NAT-tal kapcsolatos viszont nem jelenik meg a szakmai értékelésben.

Egy másik problémám is van - a tudományos-szakmai értékelőlapról beszélek most -, hogy a részletes értékelést végignézve csak arról van szó, hogy a megadott szaktudományosnak kell megfelelni. Ma az elkészült taneszközök, tananyagok jelentős része nem sorolható be a Magyar Tudományos Akadémia szaktudományokat leképező rendszerébe, de még ha úgy tetszik a könyvtári osztályozás rendszerébe sem. Ezért ezeknek a minősítése számomra nem világos, hogy milyen részletes követelmények alapján történik. Ez összefügg azzal, hogy ezeket a kompetenciákhoz vagy a kiemelt fejlesztési feladatokhoz viszonyítva lehet minősíteni, és nem is beszélve arról, hogy vannak bizonyos taneszközök, digitális taneszközök is, amelyek nem olyan területre vonatkoznak, amely bármilyen értelemben valamely tudományhoz kapcsolódónak ebben az esetben, mert a készség-képességfejlesztési tárgyak jelentős részéről ma már senki nem azt gondolja, hogy adott művészeti vagy tudományág követelményeinek kellene megfelelniük. Tényleg azt gondolom, hogy egy nagyon szisztematikusan végiggondolt, ebben az értelemben nagyon fontos dolog, de számomra ez probléma. Köszönöm.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Különösen az értékelendő ebben az anyagban, hogy egy első lépés, tehát úttörő munka. Valamikor volt egy olyan tanács, hogy TTTT - itt többen is tagjai voltunk -, ez volt a tanterv, tankönyv és taneszköz tanács. Most ezek a T-k elváltak: az előbb volt külön tanterv, van tankönyvbizottság, van taneszköz, és így fejlődik az élet, hogy differenciálódik.

Úgy tűnik, tanulságos lehet ez ugyanakkor a tankönyvbizottságnak is, mert beépít egy rugalmas választ, hogy nem értelmezhető. Tankönyvekben is meg kellene fogadnunk, hogy van olyan szempont, amire nézve egészen más a szakrajz és más az irodalmi szöveggyűjtemény, és ha előírják, hogy egy kép legyen egy oldalon, az az egyiknél sok, a másiknál kevés. A rugalmasságot ez a válaszadási lehetőség biztosítja - és én majd forszírozom a tankönyvbizottságban, hogy ott is vegyük át ezt, tanuljunk belőle.

Még egy rugalmas dolgot javasolnék hozzá - egypár évtizede hangoztatom már, de egyelőre nem nagy sikerrel. Tekintve, hogy minden tankönyv más, és mindegyikben vannak szakmaspecifikus szempontok - nemcsak a tudományos háttér tér el, hanem a módszer, a minőség, a lehetőségek is eltérnek. Egyetlen szempont még megérne egy misét, hogy speciális szempont, ami rugalmas, ami az adott anyagra vonatkozik, és azt mindig ott helyben, illetve a szakvélemények alapján, a tanárok véleménye alapján lehet megfogalmazni, hogy arra a dologra mi vonatkozik, és hogy annak megfelel-e. Lehet, hogy ez nehezen megvalósítható, de azt hiszem, a rendszer rugalmasítása és használhatósága szempontjából érdemes meggondolni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: További hozzászólás? *(Nincs.)* Akkor kérem az előterjesztőt, hogy reagáljon ezekre az észrevételekre.

DR. HADHÁZY TIBOR: Köszönöm szépen az észrevételeket. Mindannyian érdemben szóltak hozzá az anyaghoz, ezért is köszönöm az elhangzottakat. Reakcióim pedig ezzel kapcsolatosan az alábbiak:

Ami a NAT-ra vonatkozó észrevételsort jelenti, az adatlapból a kiemelt fejlesztési feladatok, illetve a kulcskompetenciák NAT-hoz való illesztése vagy explicitebb megjelenítésének igénye fogalmazódott meg. Ez az adatlap 3.3 pontjában csak kompetenciaterületként szerepel. Ezt, illetve a kiemelt fejlesztési területeket egy külön pontban, korrigáltan kérdezni fogjuk az adatlapon. Tehát módosítjuk ezen a ponton.

Zárójelben jegyzem meg, hogy a társadalmi vita hozzászólói már így is terhesnek érezték az adatlap sok-sok kérdését, de olyannak tartom ezt a felvetést, ami feltétlenül figyelmet érdemel. Ezért írtam fel, és ezzel ki fogjuk egészíteni.

A tudományos értékelőlapra, egyáltalán az értékelőlapokra vonatkozóan szeretném hangsúlyosan elmondani: azok a szempontok, amelyek az értékelőlap elején szerepelnek, benne vannak a tankönyv- és taneszközrendeletben. Sajnálatos módon ezen nem lehet változtatni. Itt jegyzem meg, hogy a bizottság korábbi munkájának eredményeként az új tankönyv- és taneszközrendeletbe már nagyon sok olyan új rész került be - többek között a digitális tananyagok osztályozása stb. -, ami a bizottság munkájának és elvárásainak megfelel. Ugyanakkor mi is szükségesnek ítéljük - és ez fogadókésztségre talált a tárca illetékesei részéről is -, hogy a következő rendeletmódosítás előtt célszerű megfontolni esetleg külön digitális taneszköz-tananyagminősítésre vonatkozó rendelet alkotását. Ez ugyanis egy roppant dinamikusan fejlődő terület, azért is jelentett a bizottság számára külön nehézséget az értékelő rendszer kidolgozása, mert egy fél év múlva oly mértékben változott a helyzet és a fejlődés hozta virulencia, hogy ezt kezelni roppant nehéz volt, és várhatóan változni is fog, de ugyanez a tendencia megmarad. Ezért tehát eleve egy-egy éves felülvizsgálati időszakra gondoltuk elkészíteni ezt az értékelő rendszert.

Így a tudományos értékelőlapra vonatkozó három szempont világosan adott, és ez a tudományosságra, a szakmai tartalom naprakészségére stb. vonatkozik. Én értem és értettem a hozzászólást, hogy ezt jobban be kellene határolni - van, amikor nem sikerül, de át fogjuk nézni, és amennyiben szükséges, és a rendelettel nem megyünk szembe, egy-két ponton módosítani fogjuk.

A nem értelmezhető kategória megjelenése szintén azt jelenti, hogy itt választania kellett a bizottságnak. Vagy azt mondja, hogy egy külön értékelő rendszert, legalább elhaló rendszerben, kidolgoz, paralel hatfélélt, ami különböző digitális tananyag típusok értékelésére szolgál, vagy azt mondja - és végül hosszas vita után ez a döntés született -, hogy egy értékelő rendszer lesz, de ebben lesznek olyan alternatívák, amelyek az adott anyagra nem vonatkozó kérdések, és erre vonatkozik a „nem értelmezhető” jelzés. Köszönöm az ezzel kapcsolatos pozitív visszajelzést, ezt így tudtuk megoldani, hogy egyszerűsítsük, és ne kelljen olyan sok paralel futó értékelő rendszert kidolgozni. Ez most rendelkezésre áll a szakértőknek, ők pedig ki tudják választani, hogy a megfelelő típushoz mi illik. Lesznek természetesen olyan kérdéseink, amelyek nem értelmezhetők az adott tananyag típus értékelése során. Köszönöm még egyszer a hasznos észrevételeket.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Ne haragudjatok, kénytelen vagyok még egyszer szólni.

Tudom, hogy a rendeletben ez a három szempont van. Az én problémám, hogy maga a lebontás a tudományos-szakmai értékelőlap a tartalom szakmai hitelességét, pontosságát, szemléletét egyetlenegy indikátoron keresztül nézi: ez a tudomány. Sok esetben a tartalom szakmai hitelessége, pontossága, szemlélete a közmegegyezés, a jelenlegi szakmai közmegegyezés szintjén megfelel vagy nem felel meg. A tartalom strukturáltsága ugyanez. Ha ezt csak az adott szaktudomány struktúrájához viszonyítva nézem, akkor egy sor esetben nincs indikátor, mihez viszonyítsam azt az elkészült eszközzel. Nem oda való.

Ugyanez a véleményem a szakmai tartalom naprakészségét illetően is: az elkészült eszközök nem egyszerűen egyetlenegy indikátorhoz viszonyítva ítéltetők meg. Én csak ezt szeretném hangsúlyozni - miközben e tekintetben, ettől függetlenül, maga az adatlap és az értékelőlap meg a pedagógiai-didaktikai lap kitűnően rendezi ezt a dolgot. Félő azonban, hogy az ilyen jellegű digitális taneszköz egészében a nem értelmezhető kategória alá kerül, mert ez az egész dolog nem értelmezhető rá.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Van-e valami szövegszerű kiegészítő javaslatod, ami tekintetbe veszi ezeket a különbségeket?

DR. MIHÁLY OTTÓ: Erre nem vállalkozhatom most kapásból. Egyetértek, hogy ne legyen külön-külön, de ebben egy alternatívaként a szakmai értékelőlapnál megjelenhetne egy ilyen szempontrendszer. Csak ezt tudom. Nem borítaná fel magát a struktúrát, mert a többi értékelőlap szempontrendszere már alkalmazható ebben az esetben is, csak a tudományos-szakmai ragad meg annál a tételnél, amely azt mondja, hogy ami bekerül az iskolába taneszköz, az valamely tudományból leszarmaztatott valamilyen dolog.

DR. SZABADOS LAJOS: Tudománytalan akkor?

DR. MIHÁLY OTTÓ: Szó sincs róla!

ELNÖK: Reagálás?

DR. HADHÁZY TIBOR: Én az aggályokat értem, az Ottó által megfogalmazottakat. Azt tudom most csak javasolni, hogy mivel ez a pont a tartalom szakmai hitelességére vonatkozik, itt nem lehet közmegegyezni. Itt vagy geocentrikus vagy heliocentrikus a világgép.

Sokat problémáztunk azon, és ezért van benne például az a kifejezés, hogy naprakészség, mert nem tudtunk mást találni arra, hogy az adott tudomány fejlettségi szintjét hogy tükrözi a tartalom. Lehet jobb szót találni, és én nagyon megköszönöm ezt, mert akkor átvezetjük. Hosszas töprengés után azt mondtuk, hogy legyen naprakészség itt, amikor az adott taneszköz tartalmát kell vizsgálni.

Újra elővesszük esetleg. Én fogom közvetíteni ezt az észrevételt, és ha találunk jobb megoldást - ha kapok segítséget, külön is megköszönöm -, akkor ezen a ponton módosítható. Sokat töprengtünk rajta, és azért osztom ezt meg a testület tagjaival, hogy jelezzem, nem találtunk jobb terminológiai megjelölést arra vonatkozóan. Nem tudom már, mik forogtak még: hiteles... - a naprakészségnél maradtunk.

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: Túlhasznált. Ha azt mondanánk, hogy korszerű, az meg túl általános. A naprakészség egy kicsit kockázatos, mert mi az, hogy naprakész? Miért kellene egy tananyagnak a tudományos intézet által egy évvel azelőtt bejelentett eredményt azonnal tükröznie?

A közmegegyezés viszont nagyon veszélyes, ha tartalmi kérdésekről van szó, mert akkor be kell írni a politikai korrektséget is. Nagyon jól tudjuk, hogy a tudományos nyilatkozatokat is milyen mértékben fojtja el sokszor a politikai korrektség, ami uralja a világban a kommunikációt.

Ha jól értem, te attól is tartasz - és ez komoly kockázat a tankönyveknél -, hogy a tudományok rendszerét leképezi a tankönyv, vagy nincs olyan tudomány, amelyet ott figyelembe kellene venni. De nem is lehet, mert a tudományok határterületei fejlődnek a leggyorsabban. Ha az én szakmámat vesszük, egy magasan képzett történelemtanár nyilván érzékelti fogja a szociológia, a kultúrantropológia stb. érintkezéseit, hogy ez helyénvaló vagy butaság, szakmailag jó vagy nem jó. Ezt így kell értelmezni. Szakmailag hiteles és tudományos - ezt jelenti a gyakorlatban.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Hadd mondjak konkrét példát, hogy világos legyen a dolog! Ez a fő szempont számomra elfogadható. Hanem amikor jön a részletes követelmény a következő oldalon, kiderül, hogy a szakmai hitelesség pontossága, szemlélete egyértelműen valamely szaktudományhoz van kötve. Mondok konkrét példát. Máig nem dőlt el - két, matematikáról alkotott felfogás különbsége állt mögötte -, amikor Magyarországon két matematikatanítási program csapott össze. A végén két tanszéket kellett csinálni, mert a dolog másként nem működött. Máig nem dőlt el, mert nem ilyen kérdés: mindkettő tudományosan megalapozott. Melyik képviselte a szaktudományt ebben az esetben?

De mondok más példát. Ha készül a táncitanításhoz egy digitális tananyag, azt milyen tudományhoz fogom a-tól g-ig kapcsolni? A hitelességét meg tudom nézni, hogy van-e mögötte tényleg olyan program, de nem szaktudományos kérdések tömege jött be mint tartalom és eszközrendszer az oktatásba. Én nem az ellen érvelek, ahol az adott szaktudomány közvetítéséről van szó, mert ott logikus ennek az indikátornak a kemény használata. Arról beszélek, hogy a rendszerbe tömegével jönnek olyanok, amik nem. Az pedig nem igaz, hogy van egyetlen szaktudomány, mert mindenki tudja, hogy nincs olyan, amelyben legalább három-négy paradigma ne szaladgálna ebben a kis országban is, oly mértékig, hogy a paradigma képviselői már nem is tudnak egymással beszélni, mert a fordítórendszerek se működnek ebben a dologban.

Azt kérdezem akkor, hogy melyik szaktudományhoz fogja ezt kötni és viszonyítani. Azt is mondhatnám, hogy kinek a szaktudományához - ha nagyon továbbmennék. A társadalomtudományok területén - ebben biztos nincs köztünk vita - Magyarországon legalább háromféle társadalomtudomány mozog ugyanazon a területen, ugyanabban a programban. Melyikhez fogja kötni?

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: Ne haragudj, de a NAT kirajzol bizonyos körvonalakat. A NAT - maradjunk a társadalomtudományoknál - felsorolja a fogalmakat. Természetesen föl lehet vetni egy akadémikus vitát, hogy a feudalizmust hogyan értelmezzük, mert ott a nemzetközi tudományosságban - elnézést hogy ilyen példát hozok - két meghatározás van. Az egyik szerint feudalizmus ott van, ahol hűbéri lánc van - tehát Magyarországon soha nem volt feudalizmus. El lehet mondani, tankönyvbe apró betűvel még be is lehet tenni, hogy van ez a másik, ami

Magyarországon még a XIX. században is uralkodó volt, de ma a magyar tudományban, a szakirodalomban... *(Zaj.)*

DR. MIHÁLY OTTÓ: Ez a konszenzus.

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: De ez nem konszenzus. Ez tudományos.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Tudományos közmegegyezés. *(Közbeszólások.)*

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: A közoktatásba bekerülhet a gyermekek szintjén, mert a hipotéziseket is ismertetni kell, az eltérő álláspontokat. A matematikához nem tudok hozzászólni, de a társadalomtudományban alapvető követelmény, hogy egymás mellett megjelenő...*(Közbeszólások.)*

DR. MIHÁLY OTTÓ: Csak a részletes követelmények erre már nem adnak lehetőséget.

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: Nagyon nehéz és veszélyes, ha formalizálni akarjuk ezeket.

GÖRBE LÁSZLÓ: Én úgy gondolom, amikor nem a kivételre csinálunk szabályt, hanem az általánosan elfogadott többségre csinálunk szabályt, mindig azok a kivételek, amik meg fognak jelenni, mert valami módon nem értelmezhetők egy szabályzat szerint, ezek fogják pontosítani majd a szabályzatot. Úgy gondolom, a középiskolai tananyaghoz beadott ilyen segédanyagok, amik digitálisan meg fognak jelenni, nem az egész tananyagot fogják egyszerre megjeleníteni, hanem részfeladatokat fognak ellátni. Ezeket nyilván ezen ismervek alapján kell értékelni. Természetesen lesznek olyanok, amiken esetleg vitatkozni fog a bizottság, hogy jóváhagyja vagy sem, netán az OKNT-hez fog fordulni, hogy mit tegyen. Ilyen is előfordulhat, ha azt mondjuk, nem tudunk dönteni. Szerintem ez a kialakuló helyzetet kezelő szempontrendszerként talán elindítható, mert ilyen még nem volt.

Egyébként igazat adok ebben, csak ezek a viták nem a középiskola szintjén jelennek meg, hanem egyetemi szinten. Köszönöm szépen.

DR. HADHÁZY TIBOR: Szeretném kérni, hogy a tudományos értékelőlappal kapcsolatban az alábbi javaslatot fogadja el a testület. Érteni vélem mindazt, ami elhangzott, és az első szempont b, d, f, pontjában a szaktudományos megjelölést és az ehhez kapcsolódó észrevételeket - pontosan abból a példából kiindulva, ami elhangzott, hogy érkezhettek digitális tananyag a tánc, a dráma oktatásához stb., stb., - megpróbáljuk korrigálni, hogy kezelje azokat az általunk belátható területeket, amelyek nem ilyen egyértelműen rendelhetők egy adott szaktudományhoz. Ilyen az életvitel, gyakorlati ismeretek stb. Vállalva, hogy ezt korrigáljuk, benyújtjuk, hogy ez hogyan alakult. Egy év után úgymint korrigálni kell természetesen, illetve terveink szerint korrekcióra kerül sor, hiszen a gyakorlat fogja eldönteni, hogy működik a rendszer, hogy tudják a szakértők használni, hogy működik mint értékelő rendszer, de ezeken a pontokon a Vass Vilmos kolléga úr észrevétele, illetve a most elhangzottak alapján mind az adatlap, mind pedig a tudományos értékelőlap első szempontjában kísérletet teszünk ennek a módosítására, és ha ezt a tanács igényli, be is mutatjuk.

ELNÖK: Azt javaslom, hogy ezzel a kiegészítéssel fogadjuk el. Aki ezzel egyetért, kérem, emelje fel a kezét! *(Szavazás.)* Ellenszavazat? *(Nincs.)* Tartózkodás? *(Nincs.)* Egyhangú igen.

Köszönöm szépen.

Következik a 2. napirendi pont, Csillag Mártát kérem...

CSILLAG MÁRTA: Szeretném megkérdezni, hogy egyenként nézzük-e meg a rendeletet, tehát nem egy csomagban, hanem darabonként? Akkor a 3/2002-es OM-rendelet következik, amely a közoktatás minőségbiztosításáról és minőségfejlesztéséről szól, de az érintett rendeletmódosítás elsősorban az alapfokú művészetoktatás minősítési eljárásának rendjére vonatkozik.. A szabályozás módosítását maguk a művészetoktatási intézmények, illetve a minősítést végző testület kezdeményezték.. Lezárult egy minősítési szakasz - bizonyára mindannyian hallottak róla - az alapfokú művészetoktatási intézményekben. E rendelet szerint folyt a minősítési eljárás, és több olyan gyakorlati és elvi észrevételt tettek a szereplők, amelyek azt igényelték, hogy átgondoljuk ennek a rendeletnek a működését, illetve az ez alapján folyó munkát. Ezért, javaslataikat elfogadva, több ponton módosítottuk a rendeletet.

Mint legfontosabb elvi szabályt, kivettük az előminősítés szakaszát, tehát a kvázi hatósági minősítési munka, ami az elmúlt időszakban a szakmai testületekre volt bízva, ilyen módon megszűnik az elkövetkező időben, és eltolódik a hangsúly az eljárás során az intézményben folyó szakmai, pedagógiai munka értékelésére, alapvetően a szakértői értékelésére.

Sok problémát okozott az is, hogy a rendelkezés nem kezelte az intézmények létrejöttét, átszervezését. Ezeket a szabályokat megalkottuk.

Csökkentettük az adminisztrációs terheket, amelyek a minősítést elszenvedőket és a minősítést végzőket egyaránt sújtották az elmúlt időben.

Bizonyos nyilvántartási szabályokat építettünk be, és igyekeztünk gondoskodni róla, hogy a szakmai szervezetek által létrehozott minősítő testület működésének módja - amelyet ez a rendelet szabályoz - nyilvános legyen, tehát előírtuk például a minősítő testület szmsz-ének nyilvánosságát, hogy csak ilyen apróságot említsen.

Úgy gondoltuk, a szakmai szervezetekkel együttműködve, hogy a szakértőkre vonatkozó feltételek közé hangsúlyosabban építjük be a szakmai gyakorlat meglétét -ezt többen kifogásolták -, és természetesen kellett egyéb szabályokat is módosítani, például, hogy a minősítő testületi tagot delegáló szakmai szervezet milyen módon hívhatja vissza a delegált tagot. Természetesen, amit már említettem, a helyszíni értékelésre, ellenőrzésre helyeztük a hangsúlyt, és beépítettük a sokak által hiányolt jogorvoslati rendszert is az értékelésbe, minősítésbe.

ELNÖK: Kérdések? *(Nincs jelentkező.)* Nekem egy kérdésem van. A 3. § (2) pontjában szerepel, hogy mit kell mellékelnie az intézménynek. Kérdezem, hogy miért szükséges mellékelni az intézmény órarendjét. Ez nagyon esetleges, nagyon sok mindentől függhet.

CSILLAG MÁRTA *(Szűcsné Hobaj Tündéhez)*: Besegítesz nekünk egy kicsit?

SZŰCSNÉ HOBÁJ TÜNDE: Azért szükséges, mert - mint kitűnik a rendeletből - a helyszíni látogatás során óralátogatás is történik. A szakértők, a minősítő testület szakértői akkor tudnak tervezni, ha ismerik az intézmény óratervét, és ennek alapján döntenek el, hogy melyik kollégához, milyen órára látogatnak el, hiszen az alapfokú művészetoktatásban számtalan tanszak

147 tantárgyából kell kiszűrni - nyilván az egész tantestület óráira nem tudnak elmenni. A döntéshez szükséges tehát, az óralátogatás kapcsán.

ELNÖK: Én vitatnám, ezzel az indokkal együtt. Az órarend sokkal rövidebb életű, mint egy-egy ilyen dokumentum. El tudom képzelni, hogy ha akarnék egy ellenőrző látogatást tenni szakmai szempontból egy iskolánál, az illem is azt kívánja meg, hogy felhívjam telefonon, és bejelentsem, hogy szeretnék menni, és ezt szeretném megnézni. Akkor értesülhetek arról, hogy ha én kedden 11 órás órára szeretnék menni, az még létezik-e. Reális követelmény-e, hogy az engedélyezési kérelemhez egy sokkal inkább tisztavirág életű dokumentum is csatlakozik, vagy sokkal több tényezőtől befolyásolt. Nem kardinális kérdés, én szívesen kivenném innen.

Zsuzsa!

DR. HUNYADY GYÖRGYNÉ: Az a kérdésem, hogy a minősítési eljárás egy féléven belül kötelezően lezajlik-e. Ha egy féléven belül kötelezően lezajlik, és az intézmény maga kéri a minősítési eljárást, akkor mellékelje az órarendjét, arra érvényesnek kell lenni. Ha vannak bizonyos változások, mert X., Y., Z. beteg, majd azt megmondják akkor, amikor odajön a bizottság. Ha nincs garantálva, hogy lezajlik egy félév alatt, hanem átcsúszhat másik félévre, akkor meg magának van igaza: csak aktualizált órarendet lehet adni. Szerintem ettől függ.

CSILLAG MÁRTA: Ne felejtsük el, hogy számtalan olyan művészetoktatási intézmény van, amely a tevékenységét -húsznál is több telephelyen látja el. Egy városban az egy alapfokú művészetoktatási intézmény tizenhat általános iskolában tartja az órát, egy időpontban. Tehát szükség van arra, hogy tájékozódni tudjon az értékelést végző, hogy hová menjen - és arra is szükség van, hogy ellenőrizni tudja annak a tanórának a megtartását.

GÖRBE LÁSZLÓ: Úgy gondolom, hogy ez duplikátum, hiszen, ha bekérik egy iskolától a tantárgyfelosztását, akkor pontosan lehet tudni, hogy melyik tanár milyen órákat tart.

DR. HUNYADY GYÖRGYNÉ: Hogy mikor, azt nem!

GÖRBE LÁSZLÓ: De az már részletkérdés. Hogy ki mit tanít, az a tantárgyfelosztásból kiderül. Hogy melyik órában, az - egyetértek elnök úrral - megbeszélés szerint kiderül.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Visszatérnék arra, hogy ha félévenként hivatalosan módosítja, módosíthatja az iskola az órarendet, ennek csak akkor van értelme, ha ezt a félévenként módosított órarendet kérhetik el tőle. Én teljesen elfogadom a szempontokat, csak a másik jog, hogy ő módosíthatja az órarendjét, ugyanolyan érvényű jog, mint hogy megnézem, tényleg megtartják-e az órát. Nem tudom, világos-e. Valahogy azt kellene beletenni, hogy az adott félévre érvényes vagy az időszakban érvényes órarendjét. Nehogy az legyen, hogy megkapja szeptemberben az órarendet, elmegy májusban, és föl lesz háborodva, hogy nem azt találja ott. Csak ennyi.

ELNÖK: Akkor azzal a szövegszerű kiegészítéssel, ami ezt kijavította, ezt a javaslatot elfogadásra javaslom. Aki elfogadja... *(Makkai László: Bocsanat, még hozzászólás nem volt, csak a kérdések!)* Nem voltam elég precíz. Parancsolj!

MAKKAI LÁSZLÓ: Én egy technikai megjegyzéssel kezdeném. Szerencsésebb lett volna, ha írásos vezetői összefoglalót kapunk. Lehet, hogy csak én nem kaptam, de így eléggé nehézkesé válik a rendeletek véleményezése. Nálunk, az FTT-nél, az a szokás, hogy mindig vezetői összefoglalót is adnak ezekhez. De nem ez az érdemi kérdés.

A 3. § (5) pontjának e) részéhez szólnék hozzá. Korábban is fölvettem már, de megint azt vetném fel, hogy a bürokrácia továbbra is félreérti a művészeti iskolák alapvető funkcióját, jelentőségét és tevékenységét. Ez világosan kiderül, amikor azt írja, hogy „Az alapfokú művészetoktatási intézmény eredményessége”, van egy háromrészes felsorolás, és nincsen „stb.”. Ebből én arra következtetek, hogy a bürokrácia ezt gondolja az alapfokú művészetoktatási intézmény eredményességének.

Már maga a kifejezés is, hogy „alapfokú művészetoktatási intézmény”, már ez is rémisztő számomra - nem tudom, a „művészeti iskola”-t miért nem lehet alkalmazni -, mert ez is azt sugallja, mintha itt valami művészképzés alapozása folyna, holott egyáltalán nem ezt jelenti. Természetesen lehet ilyen vonatkozásuk is ezeknek az iskoláknak, de nem ez a lényeg ebben. Pontosan az a lényeg, hogy miután az úgymond rendes iskolai foglalkozások keretében már szinte lehetetlen, hogy a gyerekek művészetekkel találkozzanak, ez a terep lehet számukra az, ahol a művészettel kapcsolatos érzelmi, manuális és egyéb kompetenciák fejlesztése megtörténhet, ahol azok a gyerekek, akik egyébként a diszciplináris tanulásban nem tudnak olyan eredményeket elérni, itt különösen sikerélményhez juthatnak. Inkább ez az elsődleges funkciója. Az eredményesség pedig teljesen nem az a három.

De mi az eredményessége egy művészeti iskolának? Az az eredményessége, ami a gyerekekben lezajlik, és az az eredményessége, ami produktum születik. És nem a versenyeken való részvétel, nem az iskolának a tanulómegtartása, egyáltalán nem, és különösen nem az, hogy majdan hányan választanak ilyen pályát. Elmondanám, hogy például, ha valaki egy kis faluban kézműves szakon elindít egy művészeti iskolát, ott bizony a csuhébabákból nem rendeznek versenyt! Nem nagyon lehet ezt megmérteni tehát. Ha valaki ezt próbálná számon kérni, hát bizony, nem lehet. A tanulómegtartó képesség csak részben függ az iskola teljesítményétől, nagyon sokban függ egészen más vonatkozásoktól. Nem biztos, hogy ez az iskola eredményessége.

A másik, hogy ott eredményes tanítás vagy foglalkozás folyik-e, nem attól függ, hogy a beiratkozott nyolcvan gyereket végigvitték, vagy esetleg húsz kiesett, mert a sport irányába ment el, mert kiderült róla, hogy talán nem ehhez van kedve, tehetsége. Tehát nem ez a teljesítmény!

Azonkívül azt is mindenki tudja, hogy a művészeti pályára nagyon kevesen fognak bejutni. Ha valaki azzal akarná megmérni egy falusi művészeti iskola eredményességét, hogy a Képzőművészeti Főiskolára vagy a szakközépiskolába hány embert vettek fel, hát enyhén szólva nagy problémát jelent számomra.

Azt javaslom, hogy ezt a tételt teljes egészében vegyék ki a rendeletből, mert ez nagyon rossz tendencia. Nemcsak az a baj vele, amit felsoroltam, hanem ez nagyon rossz irányba tudja elvinni ezeket az intézményeket. Ha valamely intézmény arra kezd hajtani, hogy a gyerekeket versenyeken indítsa, akkor is, ha esetleg még nincs azon a szinten, mert azt majd megméri, hogy hány gyerek vett részt a versenyen, ez azt jelenti, hogy egy csomó gyerek kudarcként fogja megélni, és pontosan a másik eredményesség rovására fog hatni, mert nem fogja tudni ettől kezdve megtartani ezt a gyereket. És ha valaki arra próbál hajtani, hogy mindenképpen valamilyen művészeti szakmai előkészítőnek tekinti ezt a dolgot, az megint abba az irányba fog hatni, hogy azok a gyerekek, akik nem akarnak zenészek lenni, nem fognak tovább találkozni a zenével. És itt nemcsak a zenéről van szó, bár ez igazából valami zeneiskolai oldalról kerülhetett

be, mert ott valóban rendeznek versenyeket, meg lehet zenei pályára menni - de biztos, hogy a drámánál, a kézműves és egyéb foglalkozásnál ez már nem áll.

Én tehát azt mondom, hogy ez nagyon rossz irányba vinné az egészet. Én elhagynám, mert nem ez az eredményesség. Köszönöm.

BARLAI RÓBERTNÉ: Ha figyelembe vesszük, hogy ez egy minőségbiztosítási rendelet része, azzal egyet tudok érteni, hogy itt olyan mutatókat lehet felsorolni, amik valóban mérhetők. Neked viszont igazad van abban, hogy a valódi eredményességet nem tudjuk mérni. Én azt érzékelem ebben... *(Makkai László: Dehogynem! Azt is lehet mérni!)*

Én ezeket jónak tartom, csak ki kellene javítani, hogy „...eredményességének mutatói”, felsorolva, és „stb.”. Itt nyilván arról van szó, hogy az iskola mutassa ki, ő miért sikeres. Ezek jó részei, miközben kiegészítheti azzal is, hogy tanulói elégedettséget mért, ami tükrözi, hogy a gyerek hogy érzi ott magát, hogy továbbjutott-e. Inkább ki kell egészíteni, mert mindenképpen mérhető adatokhoz kell jutni ahhoz, hogy egy ilyen minőségbiztosítási folyamatban meg tudjuk ítélni, hogy az az iskola működik-e.

MAKKAI LÁSZLÓ: Ez világos - de sajnos, nem ezekkel lehet ezt mérni. Ez a probléma.

BARLAI RÓBERTNÉ: Is. Azt mondom, hogy ezekkel is. És az iskola még keresse meg azokat a mutatókat, amikkel tudja igazolni az eredményességét.

MAKKAI LÁSZLÓ: Ezek rossz irányba vezetnek.

BARLAI RÓBERTNÉ: Oda lehet írni, hogy elégedettségmutatók stb.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Bocsánatot kérek, ez a vita nagyon érdekes volt, mert a vitát a művészeti iskola nevelőtestületének kellett volna eldöntenie akkor, amikor pedagógiai programot írt a közoktatási törvénynek megfelelően. A pedagógiai program első : „Az iskola nevelési-oktatási céljai”. Én se szeretem ezeket az eredményességi mutatókat, de nem tartom illegitimnek azt a művészeti iskolát, amelyik erre a három eredményre rakja össze a pedagógiai programját. Ám tegye, de biztos, hogy ez a megfogalmazás így kizárja azt a művészeti iskolát, amelyik - jó volt a Laci példája - más célokat priorál. Itt tulajdonképpen túllépi a miniszter a hatáskörét - ha csak nem lép be hegedűtanárnak vagy szolfézstanárnak egy művészeti iskolába -, mert nem ezt írja elő sem a közoktatási törvény, sem a művészeti iskoláról szóló feladatrésze a közoktatási törvénynek.

Mindenképpen azt írnám ide, hogy az alapfokú művészetoktatási intézmény eredményessége saját pedagógiai programjában foglalt célkitűzései alapján - és akkor máris át van hidalva a dolog. Mert amikor a pedagógiai programját jóváhagyta a fenntartója, ő mérlegelte, hogy a Rózsadombon ez egy jó cél, Kistarcsán pedig kevésbé jó.

A tanuló megtartó képessége - milyen finom a nyelv! -, ha külön írjuk, csak azt jelenti, hogy két hegedűóra között kimegy-e pisilni vagy nem. Ha egybeírjuk, akkor van szó arról, hogy tanulómegtartó képesség. Én ezt egyébként releváns indikátornak tartom, de arra hívnám fel a figyelmet, ha az eredményesség-kritériumokat keressük, hogy ugyanennek a szövege, ha jól emlékszem, a Közoktatási Minőség díj leírását is tartalmazza, amelyik az eredményeket illetően az EFQM európai indikátorrendszert használja. Én közelíteném ezt a dolgot. Az EFQM kilenc

szempontjából az utolsó három, amelyik az eredménykritériumokat tartalmazza, ahol - most nem tudom fejből - jól elhelyezhetők ezek a dolgok, ráadásul a rendelet konzisztenciája is jobb lenne.

Egyetérttek Lacival, hogy kritizálta ezt a pontot, mert kulcsfontosságú.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Egyetlen adalék ehhez a dologhoz. Igenis, ezek lehetnek eredményességi kritériumok, ez az egyik része a dolognak. A másik része, hogy éppen azért, mert ezek a könnyen megragadhatók, mérni se kell, elő kell venni a különböző dokumentumokat, megnézni, és kész, a rendszer működése szempontjából tényleg életveszélyesek. Mert ha a rendelet azt is tartalmazhatná, hogyan kell súlyozni az itt szereplő dolgokat, nyilván másképp alakulhatna. De ebből, amit felsorol, automatikusan ez fogja az alapvető súlyt képezni az értékelésben.

Azzal értenék egyet, valami módon abba az irányba kell finomítani, vagy hogy ezen szempontoknak az adott iskola pedagógiai programja szerinti érvényesülését kell nézni - tehát ha ott az van első helyen, akkor jogos, hogy ez nagy súllyal szerepeljen, mert őket értékeli ez a dolog, nem általában a művészeti oktatást. Nem tudok most konkrét megoldást, de amit mondott Laci, annak a használatával talán lehetne ezt módosítani. És a névelő rossz helyen van itt „a tanulómegtartás”-ban.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Én örömet fejezem ki, amiért a civil szervezeteket bevonták. Kicsit felébredt bennem a kisördög - bár Trencsényi László meggyőző volt, és ő aztán tényleg képviseli ezeket, illetve mindenben benne van, ami művészeti -, hogy vajon milyen arányban jutott szóhoz a zenei és egyéb terület, tehát mindenki szóhoz jutott-e, amikor a rendeletet megfogalmazták. Ahogy hallottuk is, egészen más a zene vagy a képzőművészet vagy a drámapedagógia, és talán a kézművességi dolgokkal összefüggő művészetek kicsit háttérbe szorulnak a zenéslobby mögött - mert azért itt egy kicsit lobbik is vannak.

Az a kérdésem tehát, hogy milyen arányban... *(Dr. Trencsényi László: Lévai Péter elmondta a minősítő bizottság összetételét, körülbelül egy évvel ezelőtt.)* Örülnék neki, ha ilyenkor vendégül láthatnánk a civil szervezeteket is, amikor egy ilyen rendelet van. Örülök, hogy bevonták őket.

DR. IKER JÁNOS: Egyetértve azokkal a módosításokkal, én az eredeti verzióhoz képest pozitívnak tartom ezt a dolgot. Tényleg csökkent az adminisztráció - ennyi meg kell. Hogy ez megszülessék, és belekerüljön a minőségbiztosítási rendszerbe, ennek az intézménynek alapvetően szükséges, hogy tovább tudjon működni. A tavalyi meg az elmúlt évek problémái kimutatták, hogy mi volt ebben a rendszerben. Ha 80-90 százalékos határfokkal működni fog, ez jót tesz az intézményeknek. Köszönöm szépen.

GÖRBE LÁSZLÓ: Esetleg ha az „eredményessége mérhető” után tennénk egy stb.-t, akkor mindjárt megszüntetnénk a kizárólagosságot.

ELNÖK: Nekem az a javaslatom, hogy fogadjuk el azt, amit Trencsényi László először mondott, nevezetesen, hogy a saját nevelési programjában eredményességi kritériumként feltüntetett dolgoknak megfelelően.

CSILLAG MÁRTA: Bocsánat, nekem meg kell szólalnom, mielőtt a tisztelt testület elfogadja a javaslatot, ugyanis : az a) pont erről szól. A pedagógiai programjához képest értékeli

alapvetően az intézményt. Szeretném elmondani, hogy a minősítő testület szakbizottságai e pontok alapján értékelő rendszert dolgoznak ki, az értékelő rendszer súlyozott, ezért elhúzza az értékelést az alapfokú művészetoktatási intézmény követelményrendszere és az intézmény pedagógiai programja felé. Természetesen az iskolának az a dolga, amit felvállalt, és elsősorban azt értékelik. Amiről a vita folyt ezek kiegészítő szempontok, ezeket a b) ponttól olvashatják.. Egyébként azért került bele az e) pont, mert maguk a művészeti intézmények kérték, hogy szerepeljen valamilyen súllyal értékelési szempontként, hogy egy településen milyen feladatot lát el egy alapfokú művészetoktatási intézmény, hány versenyt nyer, mert anélkül az ő munkájuk eredményessége nem ítéhető meg. A stb.-vel személy szerint egyetértek, mert ez így taxatív felsorolás .

MAKKAI LÁSZLÓ: Ez valóban így van, akkor viszont erre itt nincs szükség. Ha ő ezt megjelenítette a saját pedagógiai programjában, akkor nyilván úgy fogják megmérni, hogy ezek nála a prioritások. De ez nagyon rossz üzenetet sugall, mert persze, hogy az kérte, akinek ez a prioritása! De amikor majd valaki előveszi a jogszabályt, megnézi, hogy mi az eredményesség: itt ez van, ez az eredményesség. Tehát ha az a) pont valóban erről szól, és ez csak egy kiegészítése, akkor az e) pont nem kell, és megoldódik a kérdés.

CSILLAG MÁRTA: Visszavisszük a szakmai szervezetekhez, az OKNT-elt a javaslatát, de nagyon ellen fognak állni ennek a javaslatnak.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Teljes egészében elfogadom, de ha ennek a következménye az, hogy nem ezzel fogják körbejárni, hanem készül ennek alapján egy súlyozott értékelés, amely világossá teszi, hogy elbillen arra, hogy az kell, ami a pedagógiai programjában van, akkor egyként ennek is meg kell jelennie. Ha ez egy, ami a szerepét elnyeri abban a konkrét értékelésben, akkor jó.

MAKKAI LÁSZLÓ: Legalább egy satöbbivel!

DR. MIHÁLY OTTÓ: Az más, szerintem azzal mindenki egyetért.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Azt tartanám a legbiztonságosabbnak, ha a zárójel elmaradna - ha úgymint készül sillabusz, amit a minősítő testületek legitimálnak. Ne legyen zárójel, mert dezorientál. De van egy formállogikai problémám is: szerintem ez az 5. pont szerintem két pont. Ne haragudjatok, de az eredmény nem feltétel. Maradjunk az EFQM logikájánál, amelyik azt mondja, hogy feltételek, eredmények, folyamatok! Akkor az 5. pont a feltétel, ami szerintem c)-ig tart, és a d), e), f) az alapfokú művészetoktatási intézmény eredményessége. Ez a három dolog együtt körülírja - még egyszer mondom -, a zárójel elhagyásával. Ez a kimenet, c)-ig pedig a bemenet - ahogy ezt tanultuk.

ELNÖK: Ez értelmezhető volt?

CSILLAG MÁRTA: Számomra igen.

ELNÖK: Ez engem borzasztóan megnyugtat - akkor nem nekem kell átírni a szöveget, hanem önöknek.

Ezekkel a kiegészítésekkel és azzal az ígérettel, hogy ennek megfelelően az átdolgozás megtörténik...

CSILLAG MÁRTA: Nem tudom megígérni. Egyeztetünk a szakmai testületekkel.

ELNÖK: A szakmai testületekkel való egyeztetés során ezen szempontok képviselőjét vállalja. Akkor ezt a rendeletet lezártuk.

Következik a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézmény, a 10/1994-es. *(Közbeszólásra:)* Illetve szavaznunk kellene...

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: Én örültem neki, hogy nem szavazunk. Kell nekünk ezekről szavaznunk? Nem akarom szaporítani a szót, de mi nem vagyunk jogalkotók, nincs a kezünkben az eredeti, hogy mi helyébe mi jön: ez egy tájékoztatás, amit köszönettel fogadunk. Nem igazán tartanám helyesnek, ha ezekről szavaznánk.

ELNÖK: Veled értek egyet: tájékoztatást kaptunk, a véleményünket elmondtuk.

Akkor ebben megegyezhetünk, hogy a véleményezési jogunkkal élünk, és ezzel kapcsolatban nem szükséges szavaznunk.

Következhet akkor a 10/1994-es rendelethez benyújtott módosítás. Kinek van kérdése? *(Közbeszólások: Előbb talán Márta!)*

CSILLAG MÁRTA: Ha ezzel gyorsíthatunk, inkább kérdezzenek-kérdezzetek!

ELNÖK: Kérdés?

DR. IKER JÁNOS: A koncepció világos: alapvetően az országos szaktanácsadói feladatokkal foglalkozik - és fontos is, hogy ezek egységes szakmai irányokban történjenek az ország minden régiójában. Engem, már pozícióm miatt is, nyilván az foglalkoztat, milyen lesz a szaktanácsadók és a megyei szolgáltatók viszonya, akik megyénként nélkülözhetetlen feladatokat látnak el. Egy kis diszkrépancia itt látszik, és ebben szeretnék világosabban látni: vajon ezek után a megyei szolgáltatók csak koordinátorok, szervezők lesznek, és az országosnak közvetítik?

A másik: lehetséges-e olyan modell, amelyben ezek a szolgáltatók szaktanácsadói csoportokat képeznek? Mert csak erősebb egy szakmailag erős team, aki mögött áll egy szervezet, nem pedig egy mindenható szaktanácsadó. Mert azért azt nagyon jól tudjuk, hogy a szakértő vagy szaktanácsadó gyakran megadja a zöld jelzést ahhoz, amivel éppen megbízza a fenntartó vagy valaki más.

Ez a két kérdésem van. Köszönöm.

ELNÖK: További kérdések?

BARLAI RÓBERTNÉ: A nyár közepén mint szakmai szervezet már megkaptuk ezt a rendeletervezetet, azt hiszem, lényegesen nem változott azóta. Augusztus 15-én kaptuk meg, véleményeztük is... *(Csillag Márta: Mostanság változik, a véleményezések során.)*

Kapcsolódnék az előző hozzászóláshoz. Ugyanígy felmerül az egyéb szakmai szolgáltatók szerepe ebben az egész dologban, és ez mindenkit izgat. Úgy néz ki, hogy egy centralizált tanácsadói hálózat fog működni, ahol mindenki egyénileg... Hadd erősítsem meg, nemcsak hogy látszik, hanem úgy néz ki, hogy ez így is fog működni. Most az első európai uniós pályázatoknál is világosan látszik, hogy egyénileg jelentkeznek szakértőként - én magam is jelentkeztem -, és ezt a fajta műhely jellegű munkát, ami szerintem sokkal értékesebb, mint egy-egy szakértő munkája, nem fogja támogatni ez a rendszer. A szektorsemlegesség teljesen eltűnne látszik ebben. De ez inkább kérdés, hogy ez valóban így lesz-e.

A másik pedig, hogy nem teljesen világos: a szakértői és a szaktanácsadói munka hogy válik szét, különösen az európai uniós pályázatok tekintetében.

DR. HUNYADY GYÖRGYNÉ: Lehet, hogy az én tájékozatlanságom, de úgy tűnik nekem, mintha új terminológiát használnánk: ez a „különleges gondozás keretében nyújtott nevelés-oktatás”, „különleges gondozást igénylő gyerekek”. Ez most hogy viszonyul a korábbi sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű stb. terminológiákhoz? Ez valódi kérdés.

A másik egy kérdésbe rejtett megjegyzés. A 3. oldalon, a közoktatás-fejlesztési pályázatok lebonyolítását segítő szakmai szolgáltatások fejezetben nem gondoljuk-e, hogy kicsit túldifferenciált a dolog, hogy négyféle szaktanácsadót képezünk a pályázat segítésére? Van egy határa annak, amire lehet szaporítani a fölösleges listákat, azt gondolom, és akkor még a kiadásokról nem is szóltam. Ha van ilyen szaktanácsadói elhatárolható feladatkör, az terjedjen ki a pályázattal kapcsolatban minden fontos kérdésre. Erre nyilván majd nagy képzések fognak épülni - és így tovább. Elég lesz szerintem. De ez csak egy vélemény.

Van még egy technikai kérdésem: a következő két rendelettel kapcsolatos megjegyzéseket lehet-e vagy érdemes-e még esetleg leírni, mert nekem most el kell mennem. Nem annyira fontosak, csak kérdezem, hogy érdemes-e, mert nem érek rá.

CSILLAG MÁRTA: Mi szívesen fogadjuk, természetesen.

ELNÖK: Én azt gondolom, hogy mindenképpen. Úgy hozunk itt is határozatot. *(Dr. Hunyady Györgyné: Elnézést, de megyek a kongresszust disszeminálni... - Derűltég.)* Görbe úr a szó.

GÖRBE LÁSZLÓ: Nekem is az a kérdésem, hogy ez az országos pedagógiai-szakmai szolgáltatással kapcsolatos jelentkezés egy teljesen más lista, mint ami eddig szakértői listaként szerepelt, vagy a régi szakértők hogy vesznek benne részt, hogyan történik ez a dolog.

A második: a 12/f, a konfliktuskezelést segítő pedagógiai-szakmai szolgáltatásoknál ezeket a képzéseket kik szervezik, minden pedagógusnak részt kell-e venni, hogyan is történik - ez a kérdés. Köszönöm szépen.

DR. SZEBEDY TAS: Valami módon már megfogalmazódott - csak hozzáteszem a magyarázatot, hogy miért teszem föl - maga a szakértői munka és feladatellátás egy megélhetési lehetőség, egy egzisztenciális megélhetési lehetőség kezd lenni Magyarországon. Ennek a forrásai viszont, úgy tűnik, kezdenek egy irányba terelődni. Mindazok a források, amelyek eddig egy ilyen fajta szakmai körnek a működését lehetővé tették, úgy tűnik, beszűkülnek, és megjelenik egy másfajta. Ez a kongresszuson is létező kérdéskör volt, hogy az uniós pályázatokon viszont egészen más léptékű, más nagyságrendű tevékenységek jelennek meg

szakértői munkaként, és hogy ennek az illetén rendelettel való előkészítése, segítése nem szűkíti-e esetleg a szakértői munkában részt vevő, ma még igen széles kört. További szabályozás esetleg még azt is szűkítheti, hogy csak azok vehetnek részt uniós pályázati szakértésben, akiknek már volt ilyen tapasztalatuk. Én aggályosnak érzem ezt a fajta szűkítést, mert kialakul egy kiváló szakértői kör, aki jól látja el ezt a feladatot, és az ő újraalkalmazásukkal maga a szakértői kör egyirányúvá válhat, hiszen mindig a tapasztalatokhoz kapcsolódik.

Én, ha nekem lenne módom ennek a módosítására, ragaszkodnék ahhoz, hogy a lehető legszélesebb körből meríthessen a szakértői kiválasztás. A félelmem, hogy ennek a rendeletnek a hatása egy komoly szűkítés, és - még egyszer mondom -, ha jó a teljesített munka, akkor olyan előnyöket jelent bizonyos szakértői csoportoknak, ami már nem az objektivitásnak és az esélyegyenlőségnek - szakértők közötti esélyegyenlőségnek - az irányát veti fel. Nem tudom, hogy érthető volt-e.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Az első egy egyszerű: a könyvtári tevékenységet segítő pedagógiai-szakmai szolgáltatások, a 12/b első cikkelyéhez kérem szépen beírni az ÁMK-könyvtárat. Ugyanis az ÁMK-k kettős funkciójú könyvtárként működnek. A felsorolások nem érvényesek rájuk. Okozott már gondot ÁMK-könyvtári szakértői vizsgálatnál, hogy az iskolai könyvtáros szakértő nem értette, mit keres Kovács néni az iskolai könyvtárban. *(Közbeszólásra:)* Komolyan! Közoktatási Minőség díjat bukott el a Pécsi Nevelési Központ azért, mert a szakértők nem tudták, mi az, hogy ÁMK-könyvtár.

De a nagyobbik gondom nekem a 12/a-val van. Ott a kisebbik, hogy az önkormányzati feladatellátás körével állítja szembe az országos szakmai szolgáltatást a rendelet, holott a magyar közoktatásban nemcsak ez a kétfajta feladatellátás létezik a pedagógiai-szakmai szolgáltatásban, hanem létezik egyházi, és létezik civil szervezeti nonprofit vagy akár forprofit - gondoljunk a Független Pedagógiai Intézetre, ha Horn Gyuri itt lenne, biztos mondaná, Lacit pedig a szerénysége tartja vissza, hogy az ő intézetéről szóljon. Tehát a lajstromozásnál róluk semmiképpen ne feledkezzünk meg.

A legnagyobb jogi csapdának érzem a „melynek megszervezése hatékonyan nem oldható meg” fordulatot. Kérem, hogyha a hatékonyságra nem adunk kritériumot, akkor ez egy gumiszabály: azt mondja az OFI mindenkori főigazgatója, hogy ti, kis helyi önkormányzati intézetek, nem vagytok hatékonyak, minden hatalmat a Dorottya utcának! Ebben a rendeletben ez a veszély van. Mi bizonyítja azt, hogy a Dorottya utca 8. hatékonyabban működik, mint a többi? Lesz itt szó a pedagógiai sajtóról: hatékonyan működik egy intézet, amelyik októberig nem tudta az Új Pedagógiai Szemle áprilisi számát kiadni? Én olyan bizalmatlan vagyok a Dorottya utca 8. iránt e miatt, meg sok minden más miatt, hogy én nem gondolom, hogy ő ab ovo, mert a rendelet őt tünteti ki, hatékonyabban működik, mint a decentralizált szervezetek. Az aggodalmam nekem is nagyon erős tehát. Kéretik a hatékonyságot definiálni, hogy akkor, ha teljesíti a hatékonysági kritériumokat. Köszönöm.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Az egyik egy abszolút kérdés, abban az értelemben, hogy nem tudom értelmezni, vagy kétféle értelmezést látok. A negyedik oldalon a 3. pont, ami a 12/D §-hoz tartozik, azt hiszem. A lényeg, hogy felsorolja: azok is, akik továbbképzés keretében elsajátítottak - és jön az a), b), c)-ben három különböző dolog, amit el lehetett sajátítani. Az nem derül ki, hogy ez vagylagos egy együttes. Tehát az lehet-e szakértő, aki mind a hármat, vagy az, aki az a)-t, a b)-t vagy a c)-t - persze ebbe beletartozik az is, aki az a)-b)-c)-t egyben. Nem tudom, világos-e. Nem világos a felsorolásból, hogy a három együttes birtoklása tesz-e valakit

szakértővé, vagy egy-egy külön. Ezt talán világossá kellene tenni, mert a következményei is mások. Ezt a hármat igen kevesen fogják tudni, vagy nekiállnak megszerezni.

Az igazi problémám ez a 12/A §, amihez Laci is hozzászólt. Magam is világosan érzem, hogy hiányzik valami a rendszerünkből, valami olyan típusú szakértői, szaktanácsadói, segítői rendszer, amely valóban független a töredékes, rengeteg szempontnak megfelelő, meglévő rendszerünkhöz képest. Viszont azt gondolom, hogy ez, ami az „amelyek” után jön, nem jól definiálja ezt a hiányt. A 12/A: ...amelyek megszervezése hatékonyan nem oldható meg. Egy probléma ez a bizonyos hatékonyság, mert úgy gondolom, van, ahol jelenleg is nagyon hatékonyan megoldják ezt, és van, ahol nem oldják meg hatékonyan - de nem azért, mert nem országos, hanem azért, mert nem jól van megcsinálva. Vannak olyan problémák, amelyeket országos szinten is tudnunk kell kezelni. Kellene ennek olyan eszközrendszer, hogy - most leegyszerűsíttem - a minisztérium és a központi irányítás tudjon nyúlni olyan eszközökhöz, amelyek nem jogi beavatkozás útján működnek, hanem szakmai lehetőséget adnak. Nem azért, mert ab ovo ez hatékonysági probléma. Én is azt gondolom, hogy ezt kellene valahogy pontosabban cizellálni, hogy ez világos legyen, mert ez a veszély független a jelenlegi vezetéstől, ami az OFI-t illeti, a mindenkori vezetés természetes reakciós működésmódja, hogy az e mögött lévő pénzeket okvetlenül magához vonzza, és egyúttal biztosítja, hogy abszolút hatalmi helyzetbe kerüljön. Nem derül ki a további logikából sem, hogy mi tulajdonképpen a két szakértő súlya ugyanazon problémát, ugyanazon iskolát tekintve. Ha ugyanarra a dologra ráindítanak az OFI-ből szakértőt, meg ráindult már a szakértő az ilyen és olyan típusú nem OFI-intézményből, ezek hogy fognak ezek egyáltalán ott együttműködni? Megölik egymást? Felülbírálják egymást? Van-e valamilyen súlya annak, hogy ezt valaki - aki lehet, hogy a másik listán ugyanúgy működik - egy országos mezben mondta-e, vagy önkormányzati, magán vagy nonprofit vagy profitszervezet szakértőjeként. Szerintem ez azzal függ össze, amit először mondtam: nem teljesen világos, hogy tulajdonképpen mi ez az „amelyek” ebben a dologban.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Egy kérdésem és egy javaslatom van. A kérdésem, hogy e rendelet előkészítésébe milyen civil vagy más szervezeteket vontak be.

A javaslatom, hogy szerintem most már nem vagyunk olyan létszámban, sem szellemi figyelemben, hogy erről állást tudjunk foglalni, és több sebből vérézik ez a rendelet, úgyhogy érdemes volna legközelebb javítva, kiegészítve visszahozni. Így sem a rendelet nem érett, sem mi nem vagyunk pillanatnyilag erre alkalmasak. Én azt javaslom, hogy ne fogadjuk el.

GÖRBE LÁSZLÓ: Szeretném felhívni a figyelmet - bizonyos mértékig csatlakozva Szebedy Tashoz -, hogy kialakult ez szakértői gárda, aki már nem tanít, hanem tényleg ebből él. Igazából a szakmai segítsége időnként olyan mértékig elméleti az iskolában, hogy inkább jogászok, mint pedagógiai segítség. Valahol azért meg kellene őrizni a lehetőséget, hogy az iskolák kapjanak pedagógiai segítséget - egyetértve azzal, amit Mihály Ottó mondott, hogy tényleg szükséges lenne egy ilyen országos szervezet, ami segíti a vidékieket, vagy akár az egyháziakat, vagy összefogja, de ne azok ellenében dolgozzon, hanem valahogy akár csatornaként is használja ezeket. Köszönöm szépen.

CSILLAG MÁRTA: Szeretnék válaszolni, ha szabad.

A 10/1994. (V.13) MKM rendelet a szaktanácsadók munkáját szabályozza. A 31/2004 ((XI. 13.) OM rendelet szól a szakértőkről. A közoktatási szakértő az a személy, akit az állam akkreditál, azonosító számot ad neki, ilyen módon bizonyos feladatokra igénybe vehető a

közoktatás intézményeiben. Kötelező igénybe venni a szakmai ellenőrzés feladatainál, és kötelező igénybe venni átszervezéskor és magánintézmény alapításakor, valamint a pedagógiai programok jóváhagyásánál. Minden további tevékenysége opcionális ennek a közoktatási szakértőnek. A megrendelőn múlik, hogy milyen feladatra kéri fel. Ő a szakértő. Neve van, száma és a szakmai véleményét írásban rögzítve adja oda megbízójának. Őt hívják közoktatási szakértőnek.

Ez a rendelet azokról a kollégákról szól, akik már alig-alig vannak a közoktatásban, régen a pedagógiai intézet alkalmazottai voltak, és szaktanácsadóknak nevezik őket. Ők nem a fenntartói és az irányítói feladatokban segítik a közoktatás intézményrendszerét, mint a szakértők, hanem elsősorban az intézmény pedagógusait segítik, az intézmény vezetőit segítik. Ez a rendelet, ami 1994 óta nem változott, és ami most előttünk van, röviden összefoglalja az ő tevékenységüket, ami - nem fárasztom önöket vele - iskolafejlesztés és pedagógustámogatás, információátadás.

Mindenekelőtt azt javaslom, válasszuk el ezt a két dolgot. Nem véletlenül keverik önök össze a fogalmakat se, meg a neveket se, mert gyakorlatilag a tevékenységek a valóságban, a közoktatás mindennapjaiban esztendő óta össze vannak keverve. A szakértő egy olyan ember, aki egy hiteles szakvéleményt képvisel. A szaktanácsadó a közoktatásban a segítő szolgáltató. Megpróbáljuk elválasztani, ezt a kétfajta szakértelmet - amit egyébként képviselhet egy fő is, aki lehet egymagában szakértő is meg szaktanácsadó is, más-más szerepben. Az első lépést akkor tettük meg, amikor a szakértői rendeletet módosítottuk. Részben az akkreditáció szabályait próbáltuk szigorítani, részben az állami számonkérés szabályait építettük bele abba a rendszerbe. Most elérkeztünk a másik ponthoz, és azt javasolja a rendelet, hogy segítsük a területi szakmai szolgáltatásokat azokon a pontokon, ahol úgy látjuk, hogy nem tudnak működni. Részben azért nem, mert nincsenek - merthogy nincsenek. Szakértők vannak, meg szakértői cégek vannak, de területi szakmai szolgáltatások bizonyos területen nincsenek. Részben meg mert nem tudják csinálni, mert olyan a dolog jellege, hogy nem egy megyében elvégezhető feladatról van szó, hanem országos szintű feladatról. Ezért különbözteti meg a rendelet a területi és az országos szakmai szolgáltatások szintjét. A területin nem változik semmi: megyei pedagógiai intézetek, lista - és Jánosnak ilyen módon is válaszolok -, megyei szolgáltatók, magánszolgáltatók, egyházi szolgáltatók. Ma Magyarországon egy egyházi pedagógiai intézet ugyanúgy névjegyzéket hozhat létre, mint a Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet. Ők végzik azt a feladatot, amit eddig is végeztek vagy végezhettek volna azokon a területeken, amelyeket a közoktatási törvény 36. §-a szerint ellátnak.

Erre szeretne ráépíteni ez a rendelet bizonyos területeken egy névjegyzéki nyilvántartási kötelezettséget, egy állami intézményhez kötve. A területeket valóban látszólag önkényesen választotta ki, de mindegyiket tudom önöknek indokolni: hogy hol maradnak el olyan feladatok, amelyek segíthetnék a területi szolgáltatásokat.

Tehát a kapcsolat a következő. A területi szolgáltató, a fenntartói szolgáltató dolgozik az intézményekben. Az országos szolgáltató egy országos szolgáltatást - képzést, know-how-t tud biztosítani ezekhez a szolgáltatásokhoz, és létrehozhat országos névjegyzéket, amire bármelyik területi névjegyzéken szereplő szaktanácsadó, ha megfelel a feltételeknek, jelentkezhet. Erről szól az előttünk lévő rendelet. Itt szeretném még egyszer hangsúlyozni, hogy nem szakértő: szaktanácsadó.

BARLAI RÓBERTNÉ: Szabad még kérdeznem?- mert elvileg fél kettőre PAT-ülésre kell mennem. Amit elmondta, teljesen világos. Az a probléma, hogy 2013-ig csak az európai uniós

források lesznek. Ebben miért nem lehetett azt megoldani, hogy akkreditálni olyan szakmai szolgáltatókat ezekre a feladatokra, ahol műhelymunkában dolgozhatnak akár ezek a szakértők, akik az elképzelések szerint a különböző területeket segítenék az intézményi folyamatokban. Valóban az a veszély, hogy nem lesz kapcsolat a különböző területeken dolgozó tanácsadók között. Gyakorlatilag forrása nem marad az egyéb szolgáltatóknak és a megyei pedagógiai intézeteknek. Te is úgy mondtad, hogy egyéni tanácsadói listák lesznek. Nem értjük, miért nem lehetett ebbe beépíteni azt is - pontosan területi lefedettséggel -, hogy a meglévő szakmai szolgáltatókat akkreditálni - volt már ilyen folyamat az országban -, hogy valami módon részt tudjanak venni ebben a munkában.

CSILLAG MÁRTA: Te azt kérdezed, hogy kapcsolódik össze ez a rendelet az ÚMFT-programokkal. Elvben sehogy. Itt egy szaktanácsadói rendszer felállításáról van szó. Egy konkrét ÚMFT-pályázat jelent meg, amely a szaktanácsadót kéri számon az iskolai fejlesztés társaként az NFÜ honlapján. Először is azt kérem, ne keverjük össze ezt a két dolgot: hogy egy pályázat mit kér számon, meg hogy az állam mit kér számon, az két különböző dolog. A pályázat egyébként szakértelmeket kér számon, ha én jól tudom. Azt gondolom, elindított valamilyen akkreditációs eljárást, hogy kit szeretne behívni abba a fejlesztésbe. A rendelet pedig egy másik szempont, hogy milyen továbbképzéseket és képzéseket vár el azoktól az emberektől, akik az országos listán rajta vannak. Gyakorlatilag az állam akkreditálni kívánja valami módon azokat a szakembereket, akik bekerülhetnek bármiféle iskolafejlesztési folyamatba. Azt szeretné, hogy vagy a megyei, vagy az országos szinten, vagy mindkettőn legyenek ezek a szakemberek akkreditálva. De a dolog nyitva van olyan tekintetben, hogy bárkinek föl lehet készülni arra, hogy ő egy iskolában iskolafejlesztési feladatokkal foglalkozzék, hogyha tudja bizonyítani, hogy ő erre továbbképzések keretében felkészült. Az egy másik kérdés, hogy melyik fejlesztési program milyen szakismeretet fog számon kérni a benne részt vevőktől. Azt gondolom, hogy a pályázat kiírta, hogy az Educatio honlapján lehet regisztrálni a szakértőknek, és úgy tudom - bár nem láttam a honlapot -, hogy ez a regisztráció ott folyik, és úgy tudom, nemcsak személyeket regisztrálnak. A szaktanácsadó minden körülmények között személy lehet. Az egy személy, egy szakember. Te lényegében az intézményakkreditációt kéred számon az államtól, amikor kérdezed, hogy miért nem.

BARLAI RÓBERTNÉ: Ez is egy megoldás lenne a területi lefedettség szempontjából.

CSILLAG MÁRTA: Szaktanácsadókról beszélünk, meg szakértőkről. Ők személyek jogi értelemben.

Nem tudom, milyen kérdésre nem válaszoltam...

Úgy tűnik, hogy ez a 12/A § sok bajt okoz.

GÖRBE LÁSZLÓ: Belép a továbbképzés, ez a konfliktuskezelő továbbképzés. Milyen pedagógusoknál?

CSILLAG MÁRTA: Most épül ez a továbbképzési rendszer. Egy fejlesztési programot indítottunk el: országos szinten képzéseket tartanak az arra jelentkező pedagógusoknak, akiket ez érdekel, hogy megtanulják a konfliktuskezelés technikáját. Nyitott program, meg fogják hirdetni az OFI-sok, az Országos Közvetítői Szolgálat, a pedagógusok számára ezt a továbbképzést is. Lehet rá jelentkezni, meg lehet tanulni, lehet csinálni a továbbiakban.

ELNÖK: Egy megjegyzésem van. A 3. oldalon a d) pontban szerepel, hogy fejlesztést támogató mentor vagy szaktanácsadás. Szerintem minden szaktanácsadásnak fejlesztést támogatónak kell lenni. Külön kategóriaként feltüntetni hibának tartom.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Én opponálok ezt a véleményt. Ez egy külön professzió, ami már létezik a rendszerben.

CSILLAG MÁRTA: Kollégáim súgnak, azt mondják, volt egy olyan kérdés, hogy vagy-vagy illetve is-is. Válaszolsz? Légy olyan kedves!

DR. MADARÁSZ HEDVIG: Ez vagylagos. Csak a fejlesztési komplex szaktanácsadónak kell mind a három.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Megnyugodtam.

ELNÖK: Ésszerű volna-e azt javasolni - mivel elfogytunk -, hogy a továbbiakban ezekhez a rendeletekhez az észrevételeket írásban juttassák el a hozzászólók.

CSILLAG MÁRTA: A 11/1994. (VI.8) MKM-rendelet és a 138/1992, (X. 8.) Korm. rendelet módosítása volna még.

ELNÖK: Tehát e kettőhöz.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Neked vagy Mártának?

ELNÖK: Mártához - én csak a postás szerepét játszanám akkor.

CSILLAG MÁRTA: Zsuzsához is lehet, tőle is megkapom.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Egy kérdésre hadd térjek vissza! Ez azt jelenti, hogy a rendszerben kétféle szaktanácsadó lesz a jelenlegi egyféléhez képest. Az egyik eddig létező, tulajdonképpen helyhez kötött szaktanácsadó, és lesz egy országos szaktanácsadó. Nem tudom másképp fogalmazni: a gyakorlatban van-e... (*Közbeszólás: Hierarchia?*)

CSILLAG MÁRTA: Nem.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Én örülök, ha ez a dolog nem így néz ki, csak van egy félelmem. Ha a rendszerbe nem kerülnek be olyan biztosítékok, akkor ki fog alakulni. Önmagában az, hogyha én fölmutatok egy névjegyet, amelyen ez szerepel, már hierarchiát teremt azzal szemben, akinek a névjegyen ez nem szerepel.

CSILLAG MÁRTA: De ha ez a rendelet tartalmazza, hogy aki rajta van a területi névjegyzéken, az, ha megfelelő végzettséggel, felkészültséggel rendelkezik, automatikusan jelentkezhetsz az országosra, akkor rendben van...?

DR. MIHÁLY OTTÓ: Akkor megszűnik a másik.

CSILLAG MÁRTA: Nem feltétlenül szűnik meg, mert másfajta feladatokat lát el.

Mondok egy konkrét példát. Van egy gyógypedagógus kolléganő, aki a pedagógiai intézetében végzi a helyi szaktanácsadói feladatokat. Az országos feladat pedig az, hogy kiépüljön egy országos diagnosztikai rendszer, amit ők ott helyben tudnak majd mindannyian használni, hogy minden megyénkben ugyanúgy állapítsák meg a gyerekekről, hogy enyhe fokban értelmi fogyatékosok, ne különbözőképpen, mint ahogy ez most történik a magyar közoktatásban. Ez ebben az országos feladat. A diagnosztikai rendszer kiépítésében szeretne részt venni szakemberként: mérni akarja, a validálási folyamatra jelentkezik. Ilyen módon jelentkezik erre a névjegyzékre. Ott azt a munkát végzi el, ami az országos szint feladata. Elkészítik a mérőanyagot, a mérőeszközt, validálják, bemérik. Amikor meg hazamegy, ott használja, segít megtanítani a pedagógiai szereplőknek. Más a feladat.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Nem ebben a struktúrában van problémám.

CSILLAG MÁRTA: Azért mondtam konkrét példát. Az országos szint nem tud mást csinálni, mint nyilvántart, és a legalapvetőbb segítő szolgáltatásokat megszervezi. Nem tud mást csinálni. Erre országos szinten se pénz, se ember.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Lehívhatom-e én Nagykanizsán, Petőfi Sándor Általános Iskola, a saját segítésemre, az intézet költségére iksz országos...

CSILLAG MÁRTA: Az intézet költségére nem. Hiszen ez egy szolgáltatás.

ELNÖK: Hogyan tovább? Tanácsainkat elmondtuk, a megfogadás a maga kompetenciája és felelőssége.

DR. SZEVEDY TAS: További észrevételeket elektronikus formában.

KOSINSZKY ZSUZSA: Mi az a legutolsó határidő, ameddig küldhetik?

CSILLAG MÁRTA: A jövő szerda.

DR. SZEVEDY TAS: A 23-a és a péntek kiesik.

CSILLAG MÁRTA: Ráadásul az iskolákban még őszi szünet is lesz.

KOSINSZKY ZSUZSA: Akkor azt fogom jelezni, hogy kedden délután öt óráig, és akkor szerdáig megkapjátok.

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Ha ezen túlestünk, arra kérem az ittmaradottakat, legalább téged hatalmazzanak fel arra, hogy a szeptember 18-án Bazsa Györgyhöz intézett leveleddel kapcsolatos tárgyban vállald magadra az illetékességet. A MAB plénuma október 31-én tárgyalni fog erről a bizonyos etika, ember- és társadalomismeret című szaklétesítésről. Amennyiben az OKNT nem támogatja meg Csillag Márta állásfoglalását, hogy ez a közoktatásban létező szak -

egyébként olyan, ami nem tudományra, hanem műveltségi területre szerveződött szak, hogy egy előző vitára utaljak -, akkor megvan annak a veszélye, hogy a MAB-ban a tudományos urak azt mondják, hogy ez tőrő, nem tudomány, ilyen szakra márpedig nincsen szükség. Egyedül mi tudjuk, az OKNT, hogy a Kamarás-féle embertan a közoktatásban létező praxis, tehát szükség van arra, hogy ennek képzett tanára legyen mesterszinten. Ha ma legalább téged nem...

DR. MIHÁLY OTTÓ: Sőt, a komplex érettségi ráépül.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Legalább annyira irányban van, mint a komplex természettudomány - bár a MAB majd ott is el fogja játszani a maga kised tudományos játékait -, és ha itt nem nyilatkozunk, akkor október 31-én elbukik. De remélem, itt most mondtam neked annyit, tudomásodra hoztam, hogy főosztályvezető asszonynak erről van egy hasonló szellemű állásfoglalása.

CSILLAG MÁRTA: Ennyit tudunk tenni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Ez óriási dolog, mert ott már a pedagógusképző bizottság, Pukánszkyék tudják mondani...

DR. MIHÁLY OTTÓ: A törvény szerint van a közoktatásnak egy ilyen.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Jó lenne legalább egy elnöki levél az OKNT-től.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Mindent meg kell próbálni. Nekem a Csermely Péter által készített dolog... (*Dr. Trencsenyi László közbeszól.*) Ha ezen a szinten nézzük a dolgot, azonnal tudunk egyetérteni. Egy sor olyan dolog van, amittől meg fogunk örülni a következő időszakban. Nem akarom bántani azt, amiről itt most fájdalmasan zengtünk, de azok ehhez képest semmik nem lesznek, amik ebből következnek, amit Csermely Péter leírt. Valamilyen ok, sokféle tényező miatt kialakul egy olyan rendszer, amely szinte hozzáférhetetlenné válik. Totálisan. Mindenféle kontroll alól kivonja már magát.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Még neked is hozzáférhetetlen?

DR. MIHÁLY OTTÓ: Nem erről szól ez a dolog. Nem jelent semmit, hogy én hozzáférhetek.

DR. SZEVEDY TAS: Bocsánat, elvesztettük a fonalat: miről beszéltek?

DR. MIHÁLY OTTÓ: Itt van a Csermely Péter előterjesztése, amit ő fogalmazott, az OKNT-nek az Új Magyarország Fejlesztési Tervvel kapcsolatos állásfoglalására. Mindaz, amit keményen megtárgyaltunk a kerekasztalon, mind itt van, olyan problémák, amikről, ha van értelme valamiről tárgyalnia az OKNT-nek, hát erről mindenképpen van. Erről kellene. Valamilyen értelemben le kell tennünk a voksot.

ELNÖK: A következő alkalommal.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Ráér, mert nem holnapi dolog ez, hanem az elkövetkező időszak - a két év már nagyjából strukturált, de utána jön még öt, ami...

ELNÖK: Ez tolódik a következő ülés napirendjére.

DR. MIHÁLY OTTÓ: Első napirendként tárgyaljuk!

GÖRBE LÁSZLÓ: A közalkalmazottak bérstruktúrája is visszalépés.

DR. SZEVEDY TAS: Nem tudom, mennyire tudjátok, de ez a bizonyos pályakezdőbér-emelés már a jövő év szeptemberére halasztódott, legalábbis a szakszervezetek ilyen híreket hoztak.

DR. ZÁVODSZKY GÉZA: Te támogatom?

DR. SZEVEDY TAS: Én még ott tartok, hogy ezt nem vitattuk meg. Ma próbáltam itt udvariasan emlegetni, hogy a pedagógus pályakezdő bérstruktúráról szóló döntés szakmailag nem egészen körüljárt dolog, de már úgy megy... *(Közbeszólások.)*

ELNÖK: Köszönöm, folytassuk az ülés után!

(Az ülés végének időpontja: 13 óra 45 perc)